Največji slovenski dnevnik v Zedinjenih državah
Velja za vse leto ... $3.50
Za pol leta $2.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States
Issued every day except Sundays and Legal Holidays.
50,000 Readers

TELEFON: 4687 CORTLANDT. Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. TELEFON: 2876 CORTLANDT.

NO. 249. — ŠTEV. 249. NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 23, 1917. — TOREK, 23. OTOBRA, 1917. VOLUME XXV. — LETNIK XXV.

Iz Washingtona.

—000—

True translation filed with the post master at New York on Oct. 23, 1917, as required by the act of Oct. 6, 1917.

Washington, D. C., 22. oktobra. — Vlada je pripravljena polastiti se in uporabiti proti Nemčiji na miljone dolarjev vrednosti bombaža, jekla, bakra in drugih kovin in kemikaličnih snovi, katere so nakupili nemški agenti ter jih spravili v skladišča, še predno je kongres Združenih držav napovedal Nemčiji vojno.

V tem smislu se je izrazil odlični zvezni uradnik ter ne bo ta korak presenetil nikogar, ki je zasledoval dogodke zadnjih par mesecev.

Objavili niso, koliko je blago vredno, ki ga nameava zapleniti zvezna vlada, vendar pa se domneva, da bodo tozadevne številke presegale vse privatne cenitve.

Izvedeli so, da je naloženih v skladiščih južnih držav približno en miljon zavojev bombaža in icer za sedanjo tržno ceno. Že sam ta bombaž predstavlja vrednost 143 miljonov dolarjev.

Nadaljni predmeti, katere nameravajo zapleniti kot vojno odredbo, vsebujejo olje različne vrste, usnje in jeklo, ki ga nameravajo izdelovati v izstrelke.

Zapleniti hočejo tudi nikelj ter številne kemikalije, ki so potrebne za nadaljevanje vojne.

Vse te predmete so nakupili nemški agenti še pred izbruhom vojne na odprtem tržišču; med njimi se je nahaja predvsem Heinrich Albert, nemški tajni svetnik, ki je bil oni čas v tej deželi.

Priznavajo, da je Nemčija nameravala dve stvari, ko je nakupila te zaloge.

Prvič odhezanje predaje takih dobav v roke zaveznikov in drugič jamstvo, da bo mogla nadaljevati s svojo trgovsko delavnostjo, kakorhitro bo napočil mir.

Ničesar ni vprizorila, da bi prikrila te nakupe. Zvezna vlada ni mogla storiti ničesar, da bi preprečila nakup teh materijalij.

Kakorhitro pa je bila napovedana vojna ter je sprejel kongres postavo, ki prepoveduje trgovino s sovražnikom, je imela vlada pravico konfiscirati vse blago, ki je last sovražnih inozemcev.

Primerne svote za to blago bodo plačali pri sklepu miru ali pozneje in sicer v razmerju kot bo to določil kongres.

Izvedelo se je, da so zvezne oblasti zaplenile več kot za dva miljona 500 tisoč dolarjev vrednosti takih predmetov tekom zadnjega maja in da bo dotično blago uporabila zvezna vlada.

Večino tega blaga so našli nagromadanega v skladiščih v bližini pomolov Hamburg American parobrodne družbe v Hobokenu.

Vsi predmeti so bili opremljeni z naslovi prejemnikov, ki se nahajajo na Holandskem, Švedskem, Norveškem ali Danskem.

Razkritje velikih skladišč blaga, ki je last Nemčije, je prišlo na uho zveznih uradnikov po različnih potih.

Justični department in mornariški detektivni urad sta razkrila te zaloge, ko sta zasledovala sovražne inozemce ter nelojalne državljane Združenih držav. Zatem se je lotil cele stvari tudi delavski department in sicer na podlagi pomanjkanja snovi gotove vrste, glede katerih so izvedeli, da so bile prodane indirektnim potom Nemčiji.

Nemški agenti so bili prav posebno delavni pri poskusu, da dobavijo Nemčiji potrebno zalogo materijala, ki je potreben pri izdelovanju umetnih barv in pri izdelovanju razstreljiv.

Washington, D. C., 22. oktobra. — Najmanj 38,000,000 ljudi na svetu nosi sedaj vojaško uniformo. Izmed teh je 27,000,000 na strani zaveznikov in 10,000,000 na strani centralnih zaveznikov soglasno z izjavo vojnega departmenta.

Te številke pa ne vsebujejo oborožene sile različnih narodov na morju, s čemur bi se povečale te tevilke zelo izdatno.

Proti sedmim miljonov Nemcev, trem miljonom Avstrijcev, 300,000 Turkov in 300,000 Bolgarov naštevajo naslednje številke:

Rusija 9,000,000; Francija 6,000,000; Anglija 5,000,000; Italija 3,000,000; Japonska miljon in pol; Združene države več kot miljon, Kitajska pol miljona, Rumunska približno 300,000; Srbija 300,000, Belgija 300,000, Grška 300,000; Portugalska 200,000; Črnagora 40,000; Siam 35,000; Kuba 11,000 in Liberija 400. San Marino in Panama imata na razpolago le malo peščico vojakov.

Vojaški izvedenci si ne domišljajo, da so te številke v vsakem oziru pravilne, vendar pa domnevajo, da predstavljajo primeroma pravilno moč nasprotujočih si armad. — Vojni department ima veliko zaupnih poročil glede vojaške sile zaveznikov ter tudi glede sile centralnih zaveznikov, vendar pa teh poročil iz vojaških poročil niso objavili.

Nemčija in Avstrija sta uporabili vse, da prikrijeta natančno število vojakov, ki se nahaja v teh deželah pod orožjem. Skrbnemu delu zavezniških vojaških izvedencev pa se je posrečilo ugotoviti, da imata obe državi na razpolago nekako deset miljonov vojakov.

"Cassin" in U-čoln.

Ameriška bojna ladja v boju z nemškim podmorskim čolnom. — Torepdo je ladjo poškodoval. — Nadaljuje zasledovanje podmorskega čolna.

True translation filed with the post master at New York on Oct. 23, 1917, as required by the act of Oct. 6, 1917.

Washington, D. C., 22. oktobra. Vice-admiral Sims je obvestil mornariški department v polnem poročilu o boju, o katerem je prišlo prejšnji teden le malo poročil, da je le hladnokrvnost in hitro manevriranje poveljnika Walterja H. Vernou rešila ameriškega rušilca "Cassin", da ni bil uničen v boju z nemškim podmorskim čolnom dne 16. oktobra v vojni zoni.

"Cassin" je zasledoval pol ure podmorski čoln, katerega je najprej zagledal v razdalji petih milj. Podrobnosti o tem spopadu je izdal mornariški department v sledečem poročilu:

"Rušilec o katerem se je poročalo pred kratkim v poročilih, ki so bila objavljena, da je bil poškodovan od torpeda, je bila ladja Združenih držav "Cassin", kateri je poveljeval W. N. Vernou; izvrševalni častnik poročnik J. W. MacLaran; mlajši častnik poročnik J. A. Saunders; poročnik L. R. Agrell; poročnik R. M. Parkinson in nadomestni zdravnik D. W. Quenn.

Ko je bila ta ladja na svoji patrolni postaji, je zapazila podmorski čoln na površju v razdalji kakih pet milj. "Cassin" je takoj z vso hitrostjo obrnil proti podmorskemu čolnu s posadko na bojnih prostorih. Iskal je po okolici kakih 30 minut, križaje semtertja, ko je poveljujoči častnik Vernou zapazil v oddaljenosti 400 jardov torpedo, ki je plaval z vso naglico in je imel zadeti "Cassin" v sredino.

Ko je spoznal položaj, je dal znamenje obema strojema, da delujeta z vso hitrostjo, obrnil je krmilo in je bil že skoro iz smeri torpeda, ko se ta pokaže na površju, obrne ostro proti ladji in je zadel "Cassin" v prednjem delu.

K sreči je bil poškodovan samo en stroj, kar je bilo mogoče, da je rušilec ostal na svojem potu ter je krožil iskaje podmorski čoln.

Po eni uri je podmorski čoln izpostavil poveljniški mostič dovolj časa, da je "Cassin" mogel oddati štiri strele. Dva strela sta padla tako blizu podmorskega čolna, da se je moral takoj potopiti in ni ga bilo več videti. "Cassin" je nadaljeval iskanje do teme, dokler, ko so se mu pridružile druge ameriške in angleške patrolne ladje, ga niso varno spremile vpristanišče.

Vice-admiral Sims zatrjuje, da je obnašanje častnikov in cele posadke vredno občudovanja. Na krovu ni bilo razburjenja. Mornarji so mirno ostali na svojih bojnih prostorih skozi vso noč, razun, ako so bili poklicani v drugo službo. Pohvali tudi angleško mornarico za takojšnjo in izdatno pomoč, katero je nudila "Cassinu".

Macedonsko bojišče.

True translation filed with the post master at New York on Oct. 23, 1917, as required by the act of Oct. 6, 1917.

Pariz, Francija, 22. oktobra. — Naša artilerija je nadaljevala z obstreljevanjem sovražnih postojank v okolici Doiranskega jezera, ob Vardarju in severno od Bitolja. Na več krajih so naše čete vdrle v sovražne zakope in so prinesle vojnega materjala. V operacijah, katere smo vprizorili severozapadno od Pogradeca z namenom, da iz boljšamo dostop do naših novih postojank, so naše čete vjele 50 Avstrijcev.

Končana stavka.

Washington, D. C., 22. oktobra Administrator za kurjavo Garfield je danes naznanil, da so se vsi stavkujoči premogarji v Indiani, Ohio in Illinois vrnili na delo.

Stavka na jugozapadu je neizpremenjena, kolikor se je poročalo vladi. Delavci zdrže po naročilu svojih voditeljev.

COPYRIGHT UNDERWOOD & UNDERWOOD, N. Y.

BOLO PAŠA,
nemški špijon, katerega so prijeli v Parizu.

Značilno zborovanje.

Nemški cesar je na potu iz Carigrada. — Namerava obiskati morske baze. — Njegov govor.

True translation filed with the post master at New York on Oct. 23, 1917, as required by the act of Oct. 6, 1917.

Amsterdam, Nizozemsko, 22. oktobra. — Jutri pričakujejo, da se bo vrnil nemški cesar v Berlin, ko bo rojstni dan cesarice. V petek je prišel iz Carigrada v Zofijo, kjer je bil s cesarjem Ferdinandom pri pojedini v gradu Vrana in je nadaljeval svoje potovanje o polnoči.

Dr. Bethman-Hollweg, prejšnji državni kaneler in princ Buelow, katerega so v zadnjem času zopet spravljali na to mesto, sta bila povabljena, da se vdeležita politične konference s cesarjem, kakor hitro se vrne v Berlin. Pozneje bo cesar obiskal nemške pomorske baze, med temi tudi Helgoland.

V četrtek je Viljem bil v Carigradu pri banketu v palači Dolmabagdže. Med gosti je bil sultan Mohamed V., v si turški princi in člani kabineta ter dr. Richard pl. Kuehlman, nemški zunanji minister.

Na sultanovo napitnico je Viljem odgovoril:

"Včeraj sem imel priliko, da sem obiskal zemljo, kjer so turške sile na morju in na suhem dosegle nesmrtne, slavne čine, ker so zmagovito uničili vse sovražne napade na srce države ter so s tem storile velikansko delo za skupno stvar.

Anafarta, Ari Burnu in Sedd-ul-Bahr bodo za vedno ostali slavne strani v turški zgodovini. To je ponosna čast za mene, da pridem v stik s tako armado s tem, da sem bil imenovan za feldmarsala.

Iz besed Vašega Veličanstva povzamem, da ima turška armada in narod odločno zavest kot jo ima nemški narod in armada, da se vojna nadaljuje do srečnega zaključka, ki bo zagotovil pravico in interese naših cesarstev.

V neomajni lojalnosti bodo Nemci in Turki vstrajali ramo ob rami z Avstrijci, Ogri in Bolgari, dokler naši sovražniki ne spoznajo, da je nadaljevanje vojne nepotrebno. V mirnem času bodo naši narodi še bolj trdno zvezani v mirnem delu kulture."

Bolgarska intrigira.

True translation filed with the post master at New York on Oct. 23, 1917, as required by the act of Oct. 6, 1917.

Washington, D. C., 22. oktobra. V balkanskih diplomatičnih krogih se je danes govorilo, da Bolgarska "spletkari z zavezniki", da dobi večje koncesije od Nemčije in Avstro-Ogrske."

Rusko bojišče.

True translation filed with the post master at New York on Oct. 23, 1917, as required by the act of Oct. 6, 1917.

Petrograd, Rusija, 22. oktobra. Navzlic težavnim razmeram in sovražnim odredbam, da bi preprečili beg naših ladij iz munske ožine, smo vendar uspeli brez vsake izgube in v polnem redu, da nismo umaknili samo večjega dela brodovja, temveč tudi vse vojaške naprave na otoku Mun, posebno transporte in manjše ladje.

Vso zapuščeno bazo in sosedno pokrajino smo pustili, da je popolno neporabna za vojaške namene. Naše bojne ladje branijo severni vhod munske ožine proti novemu napadu.

Med operacijami v zalivu pri Rigi je en naš podmorski čoln zadel na sovražni škadron, ki je obstojal iz štirih dreadnoughtov vrste Markgraf, križark in večjega števila torpednih čolnov. Izstrelil je dva torpeda na poveljujoči dreadnought, ker pa so ga obstreljevali aeroplani in ker je bil obsipan s streli, je bil prisiljen potopiti se, ne da bi bil dosegel kak uspeh. Toda slišala se je detonacija torpeda in ko je plul dalje in se potem dvignil, je bilo opaziti skozi periskop oblake dima. Veliki transport, katerega so spremljali torpedni čolni, se je odpravil nad podmorski čoln, ki se je obrnil k napadu in je s torpedom potopil en transport.

Na severni fronti se je sovražnik, potem ko je izvršil svoje manevre, umaknil v svoje glavne postojanke, katere si je že prej pripravil, v okraju Skuli in Lemburg. Naše prednje straže so zasledovale umikajočegga se sovražnika. Drugod, kot pri Deljatičih, kjer je naša artilerija razpodila Nemce, ki so poskušali se bratiti, so bili samo infanterijski spopadi. —

Spopadov na morju ni bilo.

Nemške podmorske čolne je bilo opaziti pri vhodu v Finski zaliv. Naše patrolne ladje, ki stražijo zaliv pri Rigi, so zapazile mnogo sovražnih ladij. Videli so tudi transporte.

V nedeljo ob desetih zjutraj so Nemci, potem ko so z rušilci bombardirali naše oddelke, ki so branili obrežje, pričeli zkreati na otoku Werder, vzhodno od Muna. Obenem je bilo opaziti uri vhodu v macalski zaliv sovražne ladje s konji ter so se pomikale proti obrežju. Dve sovražni stotniji, ki so se izkreale na polotoku Werderju so potisnile naše prednje čete nazaj in so zasedle zapadni del polotoka.

Berlin, Nemčija, 22. oktobra. — Ves otok Dago je v naših rokah. Pripeljali smo več kot 1200 ujetnikov in mnogo topov; zaplenili smo tudi mnogo materjala. V devetih dnevih sta armada in mornarica skupno izvršili operacije, ki so spravile v nemške roke Ozel, Mun in Dago, ki so glavne postojanke vzhodnega Baltiškega morja. To je nov dokaz napadalne moči naše armade in mornarice. Tudi to skupno sodelovanje se more postaviti za vzgled.

Lloyd Georgejev govor.

—000—

ANGLEŠKI MINISTRSKI PREDSEDNIK JE REKEL, DA ZDAJ NE VIDI ŠE NOBENEGA ZNAMENJA, DA BI NASTAL PO VSEM SVETU TRAJEN MIR. — VSA SEDANJA BORBA JE BORBA PROTI AVTOKRACIJI NEMŠKEGA CESARJA. — ANGLEŠKI ZRAKOPLOVCI.

—000—

True translation filed with the postmaster at New York on Oct. 23, 1917, as required by the act of Oct. 6, 1917.

London, 22. oktobra. — Danes popoldne se je vršilo v Albert Hall veliko zborovanje, na katerem sta nastopila kot glavna govornika angleški ministrski predsednik Lloyd George in Andrew Bonar Law.

S tem zborovanjem se je začela jesenska kampanja za narodno ekonomijo.

Dvorana je bila nabito polna. Navzočih je bilo veliko uglednih oseb, med njimi škof iz Chanteburry, general Smuts, člani kabineta in drugi diplomati.

Ko je začel govoriti ministrski predsednik, so ga navzoči navdušeno pozdravili.

Rekel je, da je četrto leto vojne najboljši dokaz vstrajnosti dežele, ter da je dežela pripravljena nadaljevati vojno, dokler ne doseže zmage. Stroški vojni so velikanski. Težki so danes in težki bodo jutri.

Navdušeno je govoril o ameriški pomoči. Rekel je, da ima ameriški narod naravnost vulkansko energijo, in da so Amerikanci najboljši vojaki na svetu.

Ko je primerjal izdatke in potrebe v miru in vojni in ko je naprosil navzoče, naj štedijo, je rekel ministrski predsednik:

— Če hočemo končati vojno, se moramo vsi pripraviti! In pripraviti se moramo tako kot da bi imela trajati še dolgo in dolgo. Jaz nočem prorokovati, kdaj bo konec tega klanja. Rečem pa, da ne bo vojne nikdo nadaljeval, če bo prišla priložnost za trajen mir.

In mir, ki bo sledil tej vojni, mora biti trajen mir.

Ta mir ne sme biti nekak uvod v novo še bolj uničevalno vojno.

Jaz sem natančno pregledal vojno obzorje, pa nisem mogel zaslediti znamenja za trajen mir.

Ta vojna je strašna samaposebi, toda še strašnejša je mogočnost, da bi se vse te sovražnosti na suhem, morju in v zraku ponovile.

Po mojem mnenju bi Nemčija rada skelnila mir samo vsled tega, da bi imela dobiček od vojne, v katero je pahnila skoraj ves svet.

O miru zaenkrat še ne more biti nobenega govora, dokler ne bo razdejan altar vojnega Boga v Potsdamu in dokler ne bodo razkropljeni njegovi začetniki.

Cappellejeva resignacija ni sprejeta.

True translation filed with the postmaster at New York on Oct. 23, 1917, as required by the act of Oct. 6, 1917.

Amsterdam, Nizozemsko, 22. oktobra. — "Vossische Zeitung" piše, da se v dobro informiranih krogih zatrjuje, da nemški cesar ni sprejel resignacije nemškega mornariškega ministra vice-admirala pl. Capelle.

Pogrešana japonska ladja.

Tokio, Japonska, 22. oktobra. Japonski parnik "Hitachi Maru", 6556 ton, ki bi moral 1. oktobra priti v laziv Delagoa v portugalski Vzhodni Afriki, pogrešajo. — Najbrže je zadel ob mino in se je potopil z vso posadko.

Zapadna fronta.

True translation filed with the postmaster at New York on Oct. 23, 1917, as required by the act of Oct. 6, 1917.

London, Anglija, 22. oktobra. Danes zjutraj smo vprizorili krajevne napade na obeh straneh železniške proge Ypres—Staden. Te operacije so bile uspešne. Francoske čete so sodelovale z nami na naši levici.

Tekom dneva smo spravili na tla devet naših letal; štiri druga pa so bila poškodovana, da niso imela več kontrole. Pogrešamo tri svoja letala.

Pariz, Francija, 22. oktobra. — V Belgiji smo danes naskočili na levem krilu angleške amade na fronti enega kilometra. Naše čete so dosegle vse namere s tem, da so napravile velik napredek proti Veldhoek. Večje število ujetnikov nam je padlo v roke.

Na več krajih so poizvedovalne čete vdrle v sovražno črto jugovzhodno od St. Quentina, blizu Mennejean, pri Pantheonu in v okolici Tahure. Vjeli smo deset Nemcev.

Na celi fronti ob Aisni so se nadaljevali artilerijski boji. Nemški napadi med Rheimsom in Cernyjem so bili brezuspešni.

Pošiljateljem denarja.

—000—

Kakor že znano, ne sprejemamo več denarja za izplačila v Avstriji, Ogrski in Nemčiji.

Lahko pa vedno še izposlujemo izplačila vojnim ujetnikom in drugim v Rusiji, Italiji in Franciji, kakor tudi onim ljudem na Primorskem, kateri bivajo v krajih, ki so zasedeni po laški armadi.

Kadar pošljete denar, priložite tudi dopisnico ali pismo vojnega ujetnika, ker nam s tem pomagate sestaviti pravilni naslov.

TRVDKA FRANK SAKSER,
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

"GLAS NARODA"

(Slovenian Daily.)

Owned and published by the

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

(a corporation.)

FRANK SAKSER, President. LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of Business of the corporation and addresses of above officers:

82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Na celo leto velja list za Ameriko in Canado	$3.50	Za celo leto za mesto New York	$5.00
Za pol leta	2.00	Za pol leta za mesto New York	3.00
Za četrt leta	1.00	Za četrt leta za mesto New York	1.50
		Za inozemstvo za celo leto	6.00

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izvzemši nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA"

("Voice of the People")

Issued every day except Sundays and Holidays.

Subscription yearly $3.50.

Advertisement on agreement.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo.

Denar naj se blagovoli pošiljati po — Money Order.

Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

Dopisom in pošiljatvam naredite ta naslov:

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt St., New York City.

Telefon: 2876 Cortlandt.

Poljska armada v Franciji.

True translation filed with the post master at New York on Oct. 23, 1917, as required by the act of Oct. 6, 1917.

Avtonomna poljska armada, boreča se na zapadni fronti za prostost nove in neodvisne Poljske kot so jo zavezniki obljubili ostvariti, je sedaj popolna gotovost.

V času, ko bo ameriška armada pripravljena zavzeti svoja mesta na bojni fronti, bo nova poljska armada najbrž tudi pripravljena da zavzame svoja mesta.

Ta armada bo važen vojaški faktor v nepretrgani fronti zavezniških armad, ki se razteza od Severnega morja pa do Švice.

V tem času bodo na fronti Belgijci, Angleži, Francozi, Rusi in Poljaki, ki se bodo borili ramo ob rami za — skupno stvar in skupne cilje.

V Franciji je že poljsko taborišče, slično amerikanskemu, kjer so urijo poljski vojaki.

Popisovanje poljskih vojakov v tujih deželah se je že izvršilo do takega obsega, da je zagotovljena bodoča važnost poljske armade v Franciji. V taborišču, kjer bo izurjena ta poljska armada, bodo imeli vojaki iste polne pravice akcije v vsakem pogledu administracije kot jo imajo že sedaj ameriški vojaki.

V bistvu bo tvorila ta poljska armada, ki bo kmalu stopila na bojno polje za neodvisnost svoje dežele, početek vlade, katero bodo ustanovili na Poljskem.

Ta poljska armada bo postala — srce in središče bodoče poljske vlade.

Dočim pa so to novo poljsko armado organizirali v Franciji in sicer v polnem soglasju z njenimi zavezniki, je kljub temu najbolj zanimivo, da so Poljaki iz Amerike v glavnem napolnili vrste poljskih bataljonov, polkov in divizij.

Z ozirom na javno odredbo francoske vlade, s katero se avtorizira organizacijo neodvisne in avtonomne poljske armade na francoskih tleh, so vrste te nove poljske armade odprte trem razredom.

Prvič Poljakom, ki že služijo v francoski armadi ali pa v armadah zaveznških narodov; drugič Poljakom, ki so poiskali zavetja v različnih tujih deželah in tretjič — Poljakom, ki žive v Združenih državah Severne Amerike, ki so postali državljani te dežele, a niso še podvrgženi vojni službi v Združenih državah.

Vsled tega so stopili v dogovor z vlado Združenih držav in slednja je dala dovoljenje, da se sme nabirati rekrute poljskega pokolenja v njenih mejah.

Vsled tega je postala velika poljska armada na zapadni fronti istinitost.

Častniki nove poljske armade so naprosili vlado Zdr. držav za dovoljenje, da smejo nabirati rekrute iz vrst svojih rojakov, ki še niso postali državljani Združenih držav ter tudi iz vrst onih, ki so že postali ameriški državljani, ki pa ne spadajo pod določbe novega ameriškega obrambnega zakona.

Vojaška misija v Franciji dobiva najbolj zadovoljiva poročila iz različnih nabornih središč v Združenih državah. —

Skoro največ novincev je preskrbelo mesto Chicago. Druga ameriška mesta se lahko postavijo na isti način.

Poljska društva, posebno pa slavna poljska telovadna društva, poročajo o uspešni rekrutaciji.

Nova poljska armada si je izbrala že svojo lastno uniformo, ki obstaja iz lahke, modrosive suknje, hlač in kape. Beli orel poljskega naroda je na narodni zastavi. Ta orel je tudi na progah in gumbih.

To uniformo je že videti na cestah Pariza z uniformami vojakov Združenih držav, Anglije, Canade, Belgije, Avstralije in Nove Zelandije.

Bataljone, katere so organizirali sedaj, so že pregledali. Pregledavanje je izvršil general Faurie, poveljnik četrte legije, in njegovemu navdušenemu govoru so sledili klici:

— Niech zsyje Polska! — Naj živi Poljska!

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

Dopisi.

Mascoutah, Ill.

Nedavno tega sem se oglasil kot Pečlar in sporočeval sem o delavskih razmerah, da so precej povoljne. Prišlo je mnogo Slovencev, nakar so vsi delo dobili. Mnogo se jih še vedno oglaša na naslov Pečlar, Mascoutah, Ill. Prav je tako, samo zapišite John Pečlar in gotovo dobim pismo. Prosim pa za enkrat, da se vstavite, ker smo danes, 18. okt., zastavkali zavoljo povišanja plače. Kadar to dosežemo, bom sporočil pravočasno v listu "Glas Naroda".

Nadalje se pač nikdo ne spominja, da bi se oglasil v kakem slovenskem listu, da smo mi že tudi dali nekaj moči Strieu Samu iz tukajšnje slovenske naselbine in celo fante, ki so nam bili najbolj prijazni. Prvi je bil Štefan Zagoree v starosti 24 let. Drugi je John Franko; odšel je 17. okt. Spremljali smo ga slovesno. Težko ga bomo pogrešali, ker nam je mnogo resnic povedal in dosti lepih pesmi zapel, kar nas je v sree mikalo. Ravno je nameraval vstanoviti slovensko pevsko društvo, ali žal, da tega vrlega fanta Stric Sam potrebuje. Slovenska dekleta so mu pripela krasni šopek na klobuček in mu zapela v pozdrav lepe pesmi. Najbolj ga bomo pa pogrešali člani društva "Savinjska Dolina" št. 301 SNPJ., ker je bil predsednik in je vodil društvo v najlepšem redu. Želimo vsi skupaj, da se zopet vidimo.

Pozdravim vse naročnike Glasa Naroda.

John Zalosnik, Box 198.

Detroit, Mich.

Ker bo moral naš soustanovitelj in večletni društveni tajnik Ch. Gabrošek oditi k vojakom, sem prevzel jaz začasno tajniške posle, zatorej me veže dolžnost, da naznanim slovenski javnosti in cenj. občinstvu v Detroitu, da bo obhajalo slov. pevsko in dramatično društvo "Ljubljanski Vrh" v soboto 27. oktobra petletnico društvenega obstanka. Ni to sicer dolga doba, toda, ako pomislimo na težkoče, s katerimi se mora boriti vsako pevsko društvo, moramo priznati, da "Ljubljanski Vrh" obstoji danes na trdni podlagi. Imamo izvrstne pevske moči, delujoče podporne člane in članice in kar je pa glavno: cela slovenska naselbina nam je naklonjena.

Ni moj namen, pisati zgodovino danes, ker nimam zadostnih podatkov, pač pa bom storil to po naši veselici. Moj namen danes je, da povabim vse Slovence in Slovenke iz Detroita, posebno pa naša dična društva in klube, da pridejo na naš prvi jubilej. Pridite vsi, ki ljubite slovensko pesem, vsi, ki ljubite dramatiko, vsi, ki si želite v teh težkih časih urico razvedrila. Peli vam bomo iz naših sre tc, kar so pisali s svojo srčno krvjo naši pesniki. Naše gospe in gospodične vam bodo predstavljale krasno in zanimivo igro, pri kateri bodete za trenutek pozabili gorje današnjih dni. Program je obširen, opremljen z raznimi samospevi od znanih naših pevcev, kakor V. Kenič tenor in F. Vihtelič bariton. Prepričan sem, da ne bo nikogar manjkalo, ker vidim vas v sree, cenj. rojaki, da ljubite slov. pesem, da ljubite nas pevce in igralke ter da hočete, da bo naša slavnost sijajno uspela in da bo naš trud obilo poplačan z vašim posetom. Torej na svidenje kot ena družina v soboto večer 27. okt. v češki dvorani!

Pavel Bartel,
začasni tajnik.

Pueblo, Colo.

V tukajšnji slovenski naselbini smo imeli 14. oktobra velik pogreb dveh rojakov, in sicer smo pokopali Jakoba Bergleza, člana društva sv. Petra in Pavla JSKJ., ki je po večletnem bolehanju umrl v umobolnici, star 36 let. Doma je bil iz Šmarja pod Ljubljano. Zapušča mlado vdovo. Drugi je Jožef Težak, član društva Slovan ZSZ., star 34 let. Doma je bil iz Metlike na Belokranjskem. Umrl je tudi, kakor se govori, vsled slaboumnosti. Storil je samomor s samokresom v hipnem napadu blaznosti. Zapušča vdovo in štiri otroke.

Od tukaj gre mnogo Slovencev k vojakom. Šlo jih je že tudi nekaj oženjenih. Nedavno je odšel prostovoljno k vojakom rojak Josip Boh, ki piše povoljno.

Matija Egnerdič.

Indian Springs, Fla.

Ker še ni bilo nobenega dopisa iz naše naselbine, zato sem se namenil jaz, da napišem enega, ker sem prepričan, da bo vsakogar zanimal.

Tukaj so štiri slovenske družine in vse so po farmah. Zdaj teče že peto leto, odkar smo se tukaj naselili. Kupili smo zemljo od Indian Springs Land Co., ki je tedaj obljubila, da bo dala vso zemljo posušiti, ker je svet zelo močvirnat. Obljubila je, da bo izkopala kanale in zgradila ceste. Ko pa smo mi prišli tu-sem, nismo našli nič drugega kot samo vodo. Samo koder se je vil malo višji svet, je bilo nekoliko suho. Najbolj se je ustil glavni agent Anton Flori, ki je kazal mape in pripovedoval, kako lepe so tam farme in kako zemlja dobro rodi, dasi sam ni bil nikdar tam. Jaz mu nisem verjel, pa vendar sem kupil nekoliko sveta.

Prvo leto malo pridelaš, kajti večinoma ti vse vzame voda. Komaj sem bil en mesec na farmi, mi je že Flori pisal in me prosil, naj bi dal en dopis v liste in bi s tem delal reklamo za družbo. Toda, če je človek en mesec v nekem kraju, ne more mnogo povedati. Agenti vedno delajo tako reklamo, da človek ne more in ne sme vrjeti. Nikdar pa ne bo povedal, kaj zemlja potrebuje. Tukajšnji zemlji je treba umetnih gnojil. Največ škode nam pa je povzročala vedno voda.

Letos pa smo vendar toliko napredovali, da smo napravili eno cesto. Poglavitno pa je, da so letos pričeli osuševat zemljo. Inžinirji že merijo, kod bodo kopali kanale. Denarja je tudi že dovolj na banki in v kratkem, kakor se čuje, bomo dobili stroje in delo se bo pričelo. Zdaj tedaj ni več nobenega zadržka in bomo vendar enkrat prišli iz luže na suho zemljo. Potem pa bodo tukajšnje farme zelo dobre, kajti podnebje je zelo ugodno in zdravo. Ni niti hudega mraza, niti vročega poletja. Ne raste nič več kot 365 dni, v prestopnem letu pa 366.

Zdaj imamo dovolj dela. Pričeli smo sejati zimske pridelke: solato in vsake vrste zelenjavo. Sem pride vsako zimo dovolj izletnikov vsake narodnosti, samo Slovencev mi.

Ako Frank Frankovič bere ta dopis, ga prosim, da mi pošlje svoj naslov, ker sem ga izgubil.

Pozdravljam vse čitatelje in čitateljice "G. N."

Joe Sopotnik.

Junaštvo južno-afriških čet.

Nobene čete niso igrale finejše in bolj dramatične uloge v tej vojni kot južno-afriške. Neakj posebno presenetljivega pa leži v samem dejstvu, da je med temi vojaki mnogo takih, ki so stali še pred par leti v orožju proti Angliji.

Pa tudi brez tega je ustroj južno-afriške sile nekaj posebnega in to celo med prekmorskimi četami, kar je razvidno iz dejstva, da sta v eni sami kompaniji med navadnimi vojaki dva sodnika in en član parlamenta.

V pričetku vojne so bili južni Afričani obdani od nemških sovražnikov in mi vsi vemo, kako uspešno so se iznebili tega svojega sovražnika. Na evropski bojni fronti pa jim je usoda vojne zopet in zopet dodelila najhujše boje in ničesar finejšega si ne more človek misliti, kot je bilo vedenje južno-afriških čet pri Delville gozdu in pri Arrasu.

Pri zadnji ofenzivi so imeli zopet zasedeno važno pozicijo na bojni črti. Bili so oni, ki so potiskali naprej preko deželo iztočno od Frezenberga. Zavzeli so trdnjavi Borry farmo in Vampire ter utrjene zakope z drugimi neštevilnimi močnimi pozicijami. Veliko pa so bili pripomogli k zavzetju utrjenih zakopov, imenovanih od Nemcev Potsdam. To je bil junaški čin, izveden na junaški način.

Čete na desnem krilu so imele najtrši posel, kajti bilo je na tej strani, posebno krog Potsdama, kjer so nudili Nemci največji odpor.

Utrjena postojanka Bremen, o kateri se je domnevalo, da bo nudila največ težkoč, je bila zavzeta z veliko naglico ter primeroma lahko. V nekem postopju v bližini pa se je ujelo do 70 Nemcev ter mnogo štiri strojne puške.

Močna skupina poslopij iz konkreta, severozapadno od Potsdama, je bila nemška pomožna postojanka. Dočim je črta zaveznikov med napredovanjem počivala, so videli vojaki iz Južne Afrike strojne puške, ki so streljale iz te skupine poslopij. Vsled tega so Afričani vstali vsled svoje lastne volje ter pričeli napredovati proti tej skupini. Bataljonski poveljnik, ki jih je videl oditi ter jih ni mogel poklicati nazaj, je odredil napredovanje in tako je naskočil celi bataljon.

Tam se je izkazalo, da je v poslopjih nekako 60 Nemcev in iz enega poslopja je prišlo nekako 30 Nemcev z dvema zdravnikoma. Ti Nemci sose udali. Druga skupina se pa ni hotela udati, temveč streljala skozi zareze v zidu na afriške čete. Ker ni bilo videti nobenega vhoda, je bil dober svet drag.

Tedaj pa je nastopil neki afriški vojak, ki je bil pred vojno dobro znan v Johannesburgu, ter splezal na streho. Tam je našel ventilacijsko odprtino, skozi katero je vrgel v poslopje požigalno bombo, ki je takoj zavila v plamen celo poslopje.

Posadka je tedaj bušknila na dan ter pričela bežati. Vsi bežeči so bili ustreljeni in pozneje se je našlo nekako dueat mrtvecev v poslopju samem.

Isti vojak je že postal znan in slaven med svojimi tovariši vsled tega, ekr je na vsak način vstrajal pri zahtevi, da se sme vdeležiti vseh bojev, ki so se vršili. Dvakrat v prejšnjih bitkah je odšel s prvimi napadalnimi četami in ko je bilo njih delo storjeno, ni hotel ostati pri njih ter odšel zopet z drugimi.

V neki drugi priliki je dejanski končal svoj dan pri neki popolnoma drugi diviziji, kajti pronašel je, da bo ta divizija nadalje prodirala. To je sicer nasprotno disciplini, vendar pa kaže sijajno bojno razpoloženje afriškega vojaka.

Ona dva nemška zdravnika, ki so ju ujeli na tem mestu, sta pomagala oskrbeti ranjence ter sta se zelo dobro obnašala. Žalibog pa je bil eden njiju ustreljen in ubit od nekega nemškega vojaka ki je streljal iz zasede. Zdravnik je bil ravnokar zaposlen pri obvezovanju nekega ranjenca.

Nemški vojak iz zasede gotovo ni vedel, da strelja na Nemca, a je vedel, da strelja na moža, ki je zaposlen pri delu Rdečega križa.

Neko trdnjavo je napadel neki južno-afriški podčastnik v spremstvu dveh mož ter jo prisilil, da se je udala trojici. Takrat se je ujelo 70 nemških vojakov.

Na številnih mestih so se vršili resnični boji z bajonetom in pripoveduje se o nekem junaškem seržantu, ik je ubil v dvoboju nekega Nemca. Tedaj je prišel proti njemu drug Nemec in tudi ta je padel po kratkem boju. Tretji Nemec je prišel in seržant, dasiravno izmučen, je šel nadenj ter oba moža sta padla, predrta od bajoneta nasprotnika.

JAZ IMAM PROTIN.

Boli me v hrbtu in na straneh. Jaz imam zdaj bolečine v ramah in spet v kosteh in potem pa spet v plečah in radi tega naročam zdaj edino uspešno zdravilo zoper mojo nadlogo, znano **REMO** protiprotinsko žlično zdravilo za kar vam pošljem $.... in .... centov. Prosim pošljite mi vašo čudovito zdravilo skupno z navodilom in sicer takoj.

Ime .....

Naslov .....

Cena eni steklenici je en dolar ($1.00), tri steklenice $2.80, in šest steklenic katerih je dovolj tudi v najbolj zanemarjenih slučajih za popolno ozdravljenje $5.00.

CROWN PHARMACY

2312 East 79th St., E. CLEVELAND, OHIO.

Brat je vstrelil senatorja Hustinga

Milwauke, Wis., 21. oktobra. — Senator Združenih držav Paul O. Husting iz Wisconsina je včeraj pozno opoldne umrl v hiši nekega farmerja, potem ko ga je njegov brat Gustav po nesreči vstrelil z lovsko puško, ko sta streljala race. —

Pred kratkim se je Husting vrnil iz Washingtona, ko je bilo zaključeno zasedanje kongresa. Bil je velik zagovornik predsednika Wilsona.

Ko se je z bratom vozil po čolnu, je zapazil jato divjih rac, katere je pokazal svojemu bratu in ga pozval, da naj strelja. Brat je nameril in sprožil; poln strel pa mu je šel v glavo. Nemudoma so ga prenesli v hišo bližnjega farmerja, kjer pa je bilo vse prizadevanje zastonj, obdržati ga pri življenju.

Rojake v ruskem ujetništvu prosim, da mi javijo naslov mojega brata IVANA MARINAC, doma iz vasi Lisac, fara Jelšane na Primorskem. Nahajal se je v Tobolski guberniji, Petuhovska stanicija, selo Matasi, 10. rota, Sibirija. Ako pa sam bere ta oglas, naj se zglasi na: Matth. Marinac, Box 186, Rock Springs, Wyo., U. S. America. (23-25—10)

Kje je premaganec?

Nikola Ninković, austrijski vojnički begunac, Srbin iz občine Plaški, županije Modruš-Rijeka-Ogrlin, traži svog brata Petar Ninkovića, nalazeć se još god. 1913 v Kansasu i ga moli, neka mu odmah odpiše na ovaj naslov: Nikola Ninković, prigioniero di guerra, Caserma Umberto I., Sulmona, Italia. (23-25—10)

Andrej Divjak iz Dol. Logatca, podomače Vodopivcev, sedaj vojni ujetnik v Italiji, išče svoja soseda in prijatelja FRANCA in JANEZA NAGODE, podomače Andrejcova. Želi stopiti z njima v korespondenčno zvezo. Naslov: Andrej Divjak, prigioniero di guerra, Caserma Umberto I., Sulmona, Italia. (23-25—10)

Rad bi izvedel za rojaka JOŽEFA LADIČ, doma iz vasi Račice na Primorskem, podomače Macanov. Če ve kdo, kje se nahaja, naj mi blagovoli naznaniti njegov naslov, ali naj se pa sam oglasi. — John Barbish, Box 46, Cass, W. Va. (23-25—10)

Kje je moj brat JANEZ BENČAN? Doma je iz Goreuje Planine pri Rakeku. Pred nekako 12. leti je bil v Pittsburghu, Pa. Od njega že nisem dobil 4 leta nikakega poročila. Nahajam se v ruskem ujetništvu in ga prosim, da mi pošlje svoj naslov. Ako pa sam ne bere teh vrstic, prosim cenjene rojake, da ga na to opozorijo. Tukaj nas je 20 Slovencev. Naslov: Josip Benčan, Einj. Freiw. Zgsf., Kriegsgefangener, Berezovka, R. 223, Zabajkalskaja guberanija, Sibirija, Russia. (23-25—10)

SLUŽBO DOBI SLOVENKA.

Delo v kuhinji in paziti na otroke. Plača dobra. Vprašajte pri Martin Hribar,

16 — 39. St., 10th Floor.

(23-24—10) New York, N. Y.

†

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim srcem naznanjam sorodnikom, prijateljem in znancem, da mi je dne 9. oktobra po triletni bolezni, previden s sv. zakramenti, v Gospodu zaspal moj preljubi soprog

JAKOB BERGLES,

rojen pred 37. leti v Zgornji Slivnici, fara Šmarje pod Ljubljano.

Ranjki zapušča tu v Ameriki mene žalujočo ženo, brata Pepeta, teto Mrs. Jartis in bratranca Fr. Omahen. Teta je prišla s svojim možem iz Denverja na pogreb ter prinesla s soboj krasen venec in cvetlice. V starem kraju zapušča pa mater, dve sestri in enega brata.

Iskrena hvala vsem za vsako pomoč ob času žalosti ter vsem darovalcem krasnih vencev in cvetlic; posebno hvalo izrekam njegovemu bratu Josipu, družini Jartis in bratrancu Francu Omahen, kakor tudi društvu sv. Petra in Pavla št. 15 za krasni venec in polnoštevilno spremstvo na zadnji poti, ravnotako tudi društvu Marije Pomagaj št. 38 in društvu sv. Jakoba ter ostalim rojakom, ki so se vdeležili pogreba.

V Ameriki je bival 9 let, in sicer v Pueblo, Colo., zadnjih 6 let. Naj v miru počiva in lahka naj mu bo tuja zemlja.

Še enkrat lepa hvala vsem!

Žalujoča soproga:

Josipina Bergles, roj. **Kocjančič** na Studencu pod Ljubljano, zdaj v Pueblo, Colo., 314 Palm Street.

CENTRAL NEWS PHOTO SERVICE, NEW YORK.

Vsak naj kupi Liberty Bond!

Zgodovina nemške mornariške vstaje.

Iz poročila Rudolfa Gladfelderja, 2. poročnika prejšnje nemške križarke "Magdeburg".

True translation filed with the postmaster at New York on Oct. 23, 1917, as required by the act of Oct. 6, 1917.

Nemška kri je bila prelita v revoluciji. Drugi narodi nas ne morejo še nadalje tožiti, da nimamo poguma za vstajo. Navesti hočem le enega zgodnjih dogodkov splošnega nezadovoljstva v vrstah naše mornarice. Predno pa bo ta povest izročena tisku, se lahko izvrše drugi važni dogodki.

Nič manj kot 12,000 mornarjev in mornariških vojakov je bilo zapletenih v to vstajo. To ugotavljam na podlagi osebnega znanja. Tiče se to zadnjih dni julija ter zgodnjih dni avgusta. Zadnje zadušenje se je izvršilo dne 6. ali 7. avgusta, o katerem sem izvedel, ko sem zapustil Wilhelmshaven.

Razen tel. stvari so se mogoče završile še druge žaloigre. Naši vladarji niso mogoče držali svojih dogovorov z mornarji in mornariškimi vojaki. Če bi vedeli, da bi bilo v njih prid pustiti na strani take dogovore, bi to storili brez trenutka pomišljanja.

Soglasno z načrti centralnega terorističnega komiteja se je vprizorilo serijo bučnih demonstracij v Bernu, Švica, v namenu, da se zavede tajne agente Berlina v misel, da bo središče bližajoče se vstaje v bližini francoske meje in da je bila agitacija namenjena za armado v Franciji.

V resnici je bila to prvotna ideja, a ruska revolucija je izpremenila naše osnovne načrte in sklenili smo obrniti svoje energije na delo mogočne agitacije v mornarici. Neposredno izvedenje te naše nove strategije pa smo preložili za skoro dva meseca, in sicer radi resnega nesoglasja med našimi revolucijonarnimi taktiki.

Prva skupina je vstrajala pri tem, da moramo posvetiti vse svoje energije razširjenju revolucijonarnega razpoloženja v vrstah naših armad, nastanjenih v Franciji in Belgiji. Druga skupina pa je izjavljala, da se za sedaj ne moremo približati našim armadam, ker slednje še niso doživele odločilnega poraza in ker se še ni zmanjšalo armadnih racij na zadosten način, da bi to zmanjšanje povzročilo globok čut nezadovoljstva. Poleg tega pa je imel še vsak polk v Franciji v svoji sredi številne odposlance naše nemške tajne službe. Ta skupina je izjavljala, da je naša berlinska policija popolnoma pregledala mornarico in da bi bilo vsled tega bolj uspešno, če bi osredotočili svojo propagando v Zeebruegge, Ostende in drugih belgijskih mestih ob obali. Delo bi se lahko vodilo iz teh mest na bolj lahek način in zanesljivi mornarji ter pomorski častniki bi ponesli novico v naša domača pristanišča. Tretja skupina je zahtevala istočasno delavnost na vsaki fronti ter v vsakem kotu naše dežele. Zagovornikov tega načrta je bilo le par. S par besedami rečeno so mislili, da moramo imeti vzvišeno nedelavnost. Taktika, katero so zagovarjali, ni bila ničesar drugega, kot navadno proletarsko orožje mirovnih dni. Ni se jih moglo pripraviti do spoznanja in razumevanja, da je treba neposrednega orožja vojnih časov — terorizma. Resni spori med temi skupinami so vsled tega zakasnili naš načrt.

"Navalisti" so zmagali.

Končno so naši navalisti zmagali in sredi maja, to je 17. maja, je 149 junaških tovarišev, med katerimi je bilo 85 žensk, odšlo na šestnajst središč. Curih je bil izbran kot poskusna baza za naš agresivni glavni stan.

Naše junaške revolucijonarne prednje postojanke so dospele na določena mesta v pravem času in od tega časa naprej sem izvedel, da so dospela popolna poročila o njih prihodu na naš glavni stan v Zweierstrasse dne 28. maja.

Razdelili so nas v šestnajst skupin in vsaka skupina je priznala enega iz števila za svojega ravnatelja in glavarja. Moja skupina je bila določena za Wilhelmshaven. V moji skupini je bilo sedem oseb, pet od teh žensk. Ker sem bil nesposoben pomorski častnik (pisatelj tega poročila je izgubil oko tekom morskega spopada z delom ruskega brodovja v Baltiku) ter so mi bila vsled tega znana naša mornariška središča, so me izbrali načelnikom in ravnateljem naše skupine.

Komaj sta potekla dva tedna, je že dobila vsaka izmed naših ženskih tovarišic službo kot mornariška strežnica v Wilhelmshaven cesarski mornariški bolnici.

Izbrali smo bolnico, kajti nahaja se prav v sredini najbolj živahne delavnosti. Bilo je v zvezi s to bolnico, kjer so se izvršile one grde in srce raneče episode, kojih vseh posameznosti moram navajati, da nudim pravo sliko atmosfere groze, ki gotovo vzgaja revolucijo.

Dočim je bila prvotno zgrajena bolnica za 2000 bolnikov, se danes zdravi v povečani bolnici do 20,000 bolnikov, izmed katerih je le nekako 11,000 mornarjev. Devet tisoč bolnikov pa predstavlja ljudi, ki so le še človeški ostanki, ki še vedno dihajo dih življenja, a prosijo smrti.

Te neozdravljive slučaje se skrijejo v Wilhelmshavenu, kajti oblasti si ne upajo poslati teh ljudi domov. Stariši, žene, bratje in sestre teh ljudi še vedno domnevajo, da se nahajajo nekje na iztočni fronti. Naše oblasti si ne upajo objaviti resničnih seznamov izgub. Te žrtve v Wilhelmshavenu, ki so znane kot neozdravljivi slučaji, se nahajajo še vedno na našem aktivnem armadnem seznamu, ker še dihajo. Kakorhitro pa umrjejo, se jih objavi kot smrtne slučaje, dočim so bili v resnici nesposobni za službo že dalj kot 22 mesecev.

Jaz govorim le o Wilhelmshavenu. Informirali pa so me, da je brez vsakega dvoma več kot 200 tisoč takih neozdravljivih slučajev in da te slučaje skrivajo pred očmi naroda. Iz tega vzroka se jih nagromadi v bolnice v bližini pristanišč in so strogo zastražene.

Umrljivost med temi je izven vsake proporcije. Mrtvih ne vračajo zemlji, temveč jih pokopljejo na morju. Štirje vlačilni čolni, mrtvaški čolni, mrtvaški čolni, vprizarjajo vsak dan dva pohoda na pokopališče na oceanu.

Eden mojih tovarišev, zaposlen na "mrtvaškem čolnu", me je obvestil, da so v štiriindvajsetih urah ti štirje mrtvaški čolni vzeli s seboj na morje od 700 do 800 mrličev iz Wilhelmshaven cesarske mornariške bolnice.

Ta tovariš mi je sporočil dogodek, ki je tipičen za resnično razpoloženje naših mornarjev in mornariških vojakov.

Naslednje mi je pripovedoval: Na krovu enega izmed teh mrtvaških čolnov je nek luteranski duhoven. Kadar dospe mrtvaški čoln na določeno mesto, ima ta duhoven nagrobni govor, ki se končuje z besedami: "Dali so svoja življenja za našega kajzerja in domovino." Ob neki priliki je neki mornar, ki je dober tovariš, prekinil večkrat duhovnika in ko je rekel župnik: "Dali so svoja življenja za našega kajzerja", je mornar izzivalno zaklical: "Ne iz proste volje. Prokleti bi svoje duše, predno bi jih ponudili kajzarju." Kapitan čolna je ukazal aretirati mornarja, a posadka se je obotavljala. Nato je skušal kapitan mrtvaškega čolna sam izvršiti aretacijo. Posledica tega je bil oster boj, v katerem so stali štirje izmed šestnajst članov posadke na strani kapitana, dočim so bili ostali za mornarja. Končno so vrgli kapitana in njegove pristaše preko krova; vsi so utonili. Nato je vstaška posadka ustrelila duhovnika ter vrgla njegovo truplo preko krova.

To kaže, kako bridke občutke ima naš narod napram svojim gospodarjem. To se je zgodilo v zadnjih dneh junija. Dne 24. in 25. junija je bila stavljena ta posadka pred mornariško vojno sodišče ter obsojena na smrt.

Dva dni prej sem dobil poverilo, da nastopim službo kot uradnik v poveljniškem stanu. Moja naloga je bila zaznamovati imena vseh prišlecev in vseh "odhajajočih" v oddelku bolnice, kjer so se nahajali neozdravljivi slučaji. Novica o eksekuciji posadke tega mrtvaškega čolna je razburila celo te nesrečne žrtve vojne.

Na skrivni konferenci, katero se je sklicalo 29. junija v enem izmed prostorov bolnice, je bilo navzočih poleg naših rednih tovarišev še peninduajset drugih mornariških tovarišev. Naj pripomnim s ponosom, da je bil vsak izmed teh zvestih tovarišev pomorski častnik in eden izmed njih kapitan na krovu ene naših hitrih oboroženih križark. Usoda tega junaškega mladega kapitana je sedaj dvomljiva, a znano je toliko, da se nahaja ladja, kateri je poveljeval, sedaj na dnu morja v bližini Bremerhavena. Oblasti nočejo priznati te izgube ter je ne bodo do konca vojne in potem bodo morali sovražniki vlade prisiliti oblasti, da povedo resnico.

Na tej konferenci se je sklenilo, da je dozorel čas za serijo resnih "vznemirjanj". Bila je želja mornariških tovarišev, da se zavzamo junaško smer ter udari impulzivno, nenadno. Temu teatraličnemu nastopu pa sem jaz nasprotoval. Svetoval sem, da je treba najprvo uporabiti kampanjo vzgoje, vstaške propagande. Vojaki in mornarji morajo biti najprvo pripravljeni. Če bi nas pustili na cedilu, se je sklenilo, da se da delu propagande prilike za najmanj še en mesec.

Dne 2. julija sem dobil poročilo od enega naših mornariških tovarišev, da so postali mornarji in mornariški vojaki v Kielu zelo nemirni in da se vrše vsak dan spori med njimi in častniki. Naš komitej v Kielu je prosil, naj se to takoj sporoči na glavni stan v Zweierstrasse obenem s prošnjo za več "delaveev" ter propagandnih pamfletov. Dne 3. julija sem odposlal sla v Curih ter mu zaupal sporočilo iz Kiela.

Na nekem domoljubnem zborovanju v Berlinu dne 7. julija se je priglasilo 525 žensk za službo strežnic v Wilhelmshavenu, Cuxhavenu in Kielu. To zborovanje je bil le plašč, pod katerim se je organiziralo naše ženske tovarišice v uspešno revolucijonarno zvezo. Do dne 25. julija je bilo že 1500 tovarišev zaposlenih pri protivojaški propagandi v Kielu, 2000 v Wilhelmshavenu in več kot 800 v Cuxhavenu.

Dne 29. julija sem dobil zopet poročilo od enega naših mornariških tovarišev, da je postala situacija v Kielu akutna in da so vojaške oblasti aretirale 81 naših strežnic-tovarišic ter da ničče ve, kaj se je zgodilo ž njimi. V zadnjih dveh tednih se je sprejelo nov sistem, vsled katerega se je vzelo vse posadke z bojnih ladij ter spravilo te posadke v barake. Visoke vojne oblasti niso mogle zaupati mornarjem in posadki bojnih ladij in raditega so jih premestili v barake. Dvakrat na dan bi se dalo alarm in vsak mornar ter mornariški vojak bi se moral zglasiti na krovu svoje bojne ladje. Ta sistem je povzročil veliko napetost v vrstah vojakov in mesto da bi bil jamstvo za varnost ladij, je le podpihoval ter ustvarjal britka čustva, sumničenja in nezaupanja v vrstah mornarjev. Predlagalo se je, naj grem jaz v Kiel ter vzamem stvari v svoje roke. Končno sem se uklonil željam našega komiteja v Kielu in sklenil sem, da obiščem Kiel na tridnevnem dopustu, ko se je o polnoči 29. julija v Wilhelmshavenu objavilo sistem, da se vzame vso posadko z bojnih ladij ter jo nastani na bregu v neposredni bližini ladij. Zelo smo se veselili te vesti. Višje poveljstvo ni več zaupalo mornarici.

Zelo zgodaj dne 30. julija so poklicali nekako 8000 mornarjev in mornariških vojakov na paradni prostor, nahajajoč se severno od mornariških barak ter južno od mornariškega arzenala. Na iztoku paradnega prostora je železniška proga, ki veže pristanišče s forti za obrambo obali na severoiztoku. Po tej zgodnji paradi ter urjenju mornarjev in mornariških vojakov so morali stopiti v polkrog. Eden naših tovarišev, ki je bil delavec na paradnem prostoru, je prihitel k meni s poročilom, da bodo mornarji ter mornariški vojaki poslušali vladno propagando, kajti vlada je sedaj zaposlena s tem, da odpošilja politične govornike k armadi ter mornarici, ki naj bi pripovedovali mornarjem in vojakom, da se mora domovina še naprej boriti za mir, katerega bo diktirala Nemčija.

Jaz sem takoj pohitel na paradni prostor. Vladni govornik je nosil sijajno mornariško uniformo. Bil je eden onih odpuščenih "sivobradcev" mornarice. Še nikdar prej ga nisem videl ter že hotel vprašati nekega v bližini stoječega mornariškega častnika za njegovo ime, ko je končal govornik svoj govor s pozivom, naj se trikrat nazdravi domovini in kajzerju. Tišina, ki je pozdravljala poziv admirala, ni bila le mučna, temveč naravnost strašna. Drugi mornariški častniki, ki so obdajali admirala-govornika, so javno kazali svojo jezo. Eden izmed njih je skočil na improvizirano platformo ter jezno izustil besede, katerih nisem mogel slišati, kajti cela skupina mornarjev in mornariških vojakov je pozdravila prve njegove pripombe z glasnim smehom.

Ravno takrat sem zapazil, da stoji pristaniški poveljnik v bližini mene. Vsled tega sem se večkrat ozrl vanj in iz njegovega obnašanja ter izraza obraza sem sodil, da ni simpatiziral s propagandisti vlade in kmalo sem se prepričal, da ni bil sovdeležen pri tem načrtu. Slišal sem ga, kako je rekel nekemu častniku poleg sebe: "Morali bi jih spraviti proč, predno bo pričela teči kri."

Mornarje in mornariške vojake so postavili nato v vrste in odkorakali so nazaj v barake, ki se nahajajo južno od paradnega prostora. Na maršu nazaj je moralo iti iztočno krilo črte mimo platforme, na kateri je še vedno stal govornik s svojim spremstvom. Ko so korakali mornarji in mornariški vojaki mimo, jih je ta skupina častnikov z zaničevanjem ogledovala. Pozneje so mi povedali, da je napravil stari admiral par žaljivih pripomb, da pa ljudje niso odgovorili na to. Pri koncu črte pa je neki mlad mornar odgovoril na sramotenja starega admirala s sarkastičnim smehom. Nato pa je eden izmed častnikov na platformi skočil s svojega mesta ter udaril žaljitelja po licu s pestjo. Dasiravno nisem slišal besed, ki so dovedle do tega dogodka, sem vendar videl, da je bil mož zadet in da mu je tekla kri po licu.

Nato je sledil strašen prizor, ki ga ne bom nikdar pozabil. Bilo je nekaj gorostasnega. Bila ni niti bitka, niti upor. Bilo je, kot da se je osem tisoč lačnih in razjarjenih levov izpustilo na njih mučitelje. Mornarji in mornariški vojaki, ki so še pred par minutami poslušali govore in nato žaleče pripombe vladnih govornikov, so se naenkrat izpremenili v divje beštije. Slišal sem tulenje, kot ga nisem slišal še nikdar preje. Kot se bore lačne zverine za kos mesa, ki se ga vrže medne, so se ti mornarji in vojaki dobesedno borili med seboj v poskusu, da dobe v roke kos teles častnikov, iz katerih teles je življenje že davno izginilo. Nikdar si nisem mogel misliti, da more postati človek taka zver. Dobesedno so raztrgali na kosce mrtva trupla nekako petdesetih ljudi.

Vse to je trajalo le pol ure. Vstaši, ali vsaj velik del njih, so pričeli korakati proti Mornariškemu domu, katerega so uporabljali kot enega izmed administrativnih poslopij. Ta dom se nahaja nekako pol milje zapadno od središča paradnega prostora. Druga skupina, nekako 2000 mornarjev in vojakov, je odšla proti Zeppelinskim barakam. Ko je dospela ta skupina do teh barak, se je razdelila v dva dela in dočim je en del napadel barake ter zanetil ogenj v poslopju, v katerem so se nahajali štirje Zeppelini, je drugi del odšel proti observatoriju, na severu od mornariškega arzenala. Na mornariškem observatoriju sta bili dve močni postaji za brezžično brzojavljenje. Slišal sem pozneje, da so razjarjeni vojaki in mornarji uničili eno teh postaj, dočim so drugo poškodovali.

Medtem pa se je glavni oddelep vstašev vrnil k barakam in po razdejanju vsega, kar je prišlo pod roke, se je napotil brez cilja zopet na paradni prostor. Ko se je izvedelo, da sta dva forta na zapadni strani železnice otvorila ogenj na vrste vstašev, ki so zažgali shrambo za Zeppeline, so razdejali vstaši železniško spojišče, ki veže skladišče na skrajnem iztoku in jugu ter doke in pristanišče na zapadu. Po tem prekinjenju zveze med forti in skladišči ter arzenalom ob železnici, so odšli vstaši v bojni formaciji proti obema fortoma arzenala. Vstaši so nato naskočili krilo južnega forta ter bi skoro dospeli do njega, ko so tretjeredni obrežni forti otvorili ogenj na napadalce.

V tem času sem zavzel postojanko pri gorenjem oknu katoliške cerkve, ki leži na južnozapadnem koncu paradnega prostora. Napadalci so se naenkrat obrnili od arzenala ter napadli tretjeredne obrežne forte. Uspeli so toliko, da so dospeli med prvi in drugi fort od juga, ko so otvorile ogenj kopne baterije druge vrste, ki ležijo nasproti fortom tretjega reda. Kot vsled magične besede so severne arzenalske baterije naenkrat otvorile strašen in brezobziren ogenj na vse forte, razen od južne kopne forte tretjega reda. Skozi nekako pol ure so se forte obstreljevali drug drugega. Dasiravno je bil vstaški fort v arzenalu zaposlen proti enajstim fortom vseh vrst, je vendar najboljše streljal. To pa raditega, ker je zistreljeval vstaški fort svoje topove v smeri proti morju, v kateri namen je bil zgrajen, dočim so bili zvesti forti v resni nepriliki, kajti streljati so morali proti kopni strani ter niso bili v stanu spraviti v akcijo svojih večjih topov.

Ko so zapazili, da se je severni arzenalski fort izjavil zanje, so se umaknili vstaši izmed prve in druge verige fortov na južni strani ter poiskali zavetja za železniškim nasipom, kjer so se pripravili za nadaljni razvoj stvari. Tedaj pa so pričela goreti skladišča ob pristanišču. V istem času je bilo nekaj minut predpoldne. Medtem je že razposlalo poveljništvo pristanišča nujne pozive za ojačenja. Celi Jade zaliv je odmeval od grmenja topov. Slišal sem strašno streljanje topov iz severa in od baterij onstran Jade zaliva. Takoj sem domneval in pozneje se je moje domnevanje izkazalo za resnično, da so oblasti odredile streljanje iz vseh težkih in lahkih mornariških in kopnih topov, da se zaduši grmenje topov, ki so dejanski streljali drug na drugega. Seveda se je storilo vse to, da se vsili narodu v bližini Wilhelmshavena v glavo idejo, da se vrše velike mornariške in armadne vaje. Oblasti so namreč dva dni pozneje objavile,, da se je vršilo tekmovalno streljanje s topovi med mornarico in armado ter da so mornariški strelci zmagali.

Požar, ki je izbruhnil v pristanišču, je uničil iztočni del mornariških barak. Krog druge ure popoldne pa je bil ogenj pod kontroko.

Krog poltretje ure popoldne so prenehali forti streljati. Mislim, da raditega, ker je naskakujočim vstašem zmanjkalo municije. Dasiravno so se vstaši dobro borili, je vendar prišel čas za voditelja. Nekako 5000 vstašev se je že vstanovilo ob železniškem nasipu na jugu v obrambni formaciji, dočim se je ostalih 7000 razpršilo, neteč požare v pristaniških poslopjih, s čemur se je seveda prizadelo vladi veliko škodo, kar pa ni prinašalo vstašem nikake koristi.

Ravno v onem času sem sklenil zapustiti svoje opazovalno mesto ter poskusiti organizacijo ljudi, ki so bili raztreseni krog Zeppelinov in paradnega prostora. Ko sem zapustil cerkveno dvorišče, sta stresli zrak dve strašni eksploziji, in sicer s tako silo, da sem padel na tla. Sledile so še tri razločne eksplozije in vsaka je bila tako silna kot prva. Prihajale pa so iz smeri cesarskih pomolov na zapadni strani. Pozneje sem izvedel, da se je pognalo v zrak štiri velike bojne ladje v gradilnem pristanu. Ker pa nisem ostal še nadalje v Wilhelmshavenu po zadušenju te mornariške vstaje, nisem bil v stanu izvedeti za imena teh ladij. Pozneje pa mi je eden naših mornariških tovarišev povedal, da so bile to štiri nedovršene bojne ladje, kojih identiteto pozna le malo število mornariških častnikov.

Ko sem šel naprej proti observatoriju, sem srečal velike skupine invalidnih vojakov iz mornariške bolnice, ki so v prijateljskem namenu korakale proti različnim skupinam vstašev. Iz njih klicev in bodrilnih pripomb sem izprevidel, da simpatizirajo ž njimi. Nesreča pri vsem tem pa je bila, da niso imeli vstaši sami zase nikakega vnaprej določenega načrta. Bili so le jezni, obupani in v svoji divji jezi niso prav nič mislili na posledice. Bili so pijani ogorčenosti na svoje tiranske vladarje.

Moj namen je bil napotiti razpršene skupine, da se pridružijo 5000 vstašem, ki so našli kritja za železniškim nasipom, ter nato skupno odkorakajo proti tretjemu vhodu v pristanišče, kjer naj bi skušali dospeti do svojih ladij. Vedel sem, da bi se jim v trenutku, ko bi bili na krovu svojih ladij, pridružilo veliko častnikov in kopne baterije bi jim bile izročene na milost in nemilost. Vedel sem tudi, da je bil čas dragocen, kajti preje ali pozneje bi se privedlo zveste polke v Wilhelmshaven in vstaški mornarji in mornariški vojaki bi bili obkoljeni s kopnega in z morja.

Velike izgube vstašev.

Pričel sem leteti proti observacijskim prostorom, ko sem zapazil skupino mornariških častnikov, ki je prihajala iz smeri starega mornariškega doma ter hitela v isti smeri. Eden teh častnikov je prišel proti meni z revolverjem v roki ter vprašal, če sem z vstaši ali ne. Dal sem mu svojo besedo in vsi skupaj smo dospeli do vstaških oddelkov. Neki stari častnik je prevzel poveljstvo ter odredil vstaške posadke na njih ladje. Vojaki in mornarji so instinktivno ubogali ter sledili poveljem njim neznanega častnika in v teku ene ure je bila cela vstaška posadka na pohodu proti različnim vhodom v pristanišče.

Ko smo korakali preko svežega bojnega polja, smo videli, da so bile izgube vstašev precej velike. Posadke, ki so spadale k ladjam v opremnem pristanišču, so srečno dospele do svojih ladij in teh ladij je bilo petindvajset. Ko pa so se ostali približali tretjemu vhodu, se je naenkrat otvorilo nanje strašen ogenj iz strojnih pušk. Kljub temu pa so vstaši naskočili ter zajeli več strojnih pušk. Drugi del je zanetil požar pri najskrajnejših iztočnih skladiščih. Medtem pa so morale imeti posadke, ki so srečno dospele do svojih ladij, zelo težavno stališče, da pridejo na krov, kajti zopet smo slišali eksplozije in streljanje s puškami.

Krog sedme ure zvečer je naskočil oddelek pod mojim poveljstvom prvi most ter se ravno pripravljal, da prekorači vhod, ko sem dobil poročilo, da je vse izgubljeno. Lojalne čete so že dospele na pozorišče in veliko število vojakov se je izkrcalo na vseh straneh. Še vedno smo vprizarjali obupne poskuse, da dospemo do ladij, a zelo malo mož je imelo upanje, da pridejo na krov, tudi če bi že dospeli do ladij. Iz odmevov strojne puške, katere sem slišal iz smeri drugega vhoda v pristanišče, sem spoznal, da se je med tem časom vse ladje opremilo z zvestimi četami, ki ne bi dovolile vstaški posadki, da pride na krov. Ljudje se pričeli uvidevati resnost položaja in pretečo nevarnost. Skupina za skupino se je umaknila in imel sem pri sebi le še nekako 800 mož. Celo ti pa so pričeli postajati hladni.

Bilo je krog devete ure zvečer, ko je dospela požarna bramba do gorečih skladišč. Mi smo bili v istem času na ozkem pasu zemlje, med vodo in poslopji v ogniu. Hitro sem se posvetoval z ljudmi in takoj se je sklenilo, da je vse izgubljeno in da bomo v eni uri ali tako vsi uničeni, če se ne borimo ob strani požarne brambe proti ogniu. Potem, ko sem naročil svojim ljudem, naj storijo vse, kar je v njih moči, da se delajo popolnoma nedolžne, sem jih prosil, naj se ponoči vrnejo v svoje barake, ki pa so v onem času že večinoma pogorele.

Nato sem odkorakal proti drugemu mostu. Slišal sem klice še bolj na levi strani ter vedel, da se tam izkrcuje vojake. Zaklical sem in odgovor je prišel takoj. Zaklical sem nazaj ter objavil svoj čin in stališče v pristanišču, in ko sem se približal mostu, sem se sestal z dvema mladima častnikoma, ki sta željno povpraševala, če je položaj v resnici resen. Nista bila videti posebno voljna, da bi pustila streljati na svoje mornariške tovariše in vsled tega sta bila zelo vesela, ko sta izvedela od mene, da je najhujše pri kraju.

Povedal sem častnikoma, da sem prišel na pozorišče s skupino lahko bolnih vojakov, ko sem zapazil, da je požar izven kontrole, da pa sem našel že požarno brambo na delu.

S pomočjo armadnih častnikov sem dospel ob polnoči v svoj urad v administracijskem poslopju bolnice "neozdravljivih". Takoj je prišel v mojo sobo poveljnik — bil sem v spalnici, a ne se v postelji — ter se mi zahvalil za mojo previdnost. Rekel je, da me je videl približati se vstašem hladnokrvno in videl je tudi, kako so mi vstaši naenkrat sledili na mesto izkreanja. Bil je žalosten, da so vojaki pri vhodu otvorili nanje ogenj. Mislil sem, da se poveljnik norčuje iz mene in da je prišel v namenu, da me aretira, ker sem povedel oddelek vstaške posadke proti tretjemu vhodu v pristanišče. Motil sem se pa. Stisnil mi je roko. Lojalne čete pa so prihajale tako hitro, kot so jih mogli dovažati vlaki. Nisem hotel še nadalje zadrževati poveljnika. Medtem pa je vsaikh par minut padel strel iz smeri paradnega prostora.

Beg poročnika Glatfelderja.

Pričel sem postajati nekoliko nervozen glede tega, kaj bo prinesel naslednji dan. Če bi oblasti razkrile, da sem jaz svetoval vstaški posadki, naj se vrnejo na svoje ladje v namenu, da obrnejo ladijske topove proti fortom v Wilhelmshaven, vem, kakšna bi bila moja usoda. Vsled tega sem po telefonu poklical urad poveljnika ter predlagal, naj se me prideli postaji v namenu, da svetujem in vodim neprestano prihajajoče oddelke na kritične točke ob celi pristaniški fronti. Poveljnik je takoj odobril moj predlog ter mi rekel, da mi bo dal "močni list", če pridem k njemu v glavni stan. To pa je bilo ravno, kar sem hotel imeti.

Ko sem dospel na postajo, sem izvedel, da se je razen par obupnih mornarjev udala cela vstaška sila v roke vladnim četam. Mislim, da je moralo biti tako, kajti dva polka, ki sta dospela na postajo šele pred par urami, sta dobila že povelje, naj se vrneta.

Stopil sem na vlak, ki je odšel iz Wilhelmshavena ob štirih zjutraj in ne da bi izgubljal čas, sem dospel do švicarske meje, seveda preoblečen. Kako pa sem se preoblekel, je boljše, da se tega za sedaj ne objavi.

Listnica uredništva.

F. M., Chicago, Ill. — Pustna sobota bo 9. februarja.

P. S., Pittsburgh, Pa. — O skrinji miru in sprave se že dolgo ni nič slišalo. Pravijo, da so jo judje izgubili, ko so jo prenašali po puščavi.

M. K., Chaet Bridge, W. Va. — Denar, katerega imate na banki, je bolj varen, kot bi ga imeli v svojem žepu. Ameriška vlada ne bo zaplenila niti centa Vašega denarja. Pustite ga na banki in cisto mirno spite.

J. E., Collinwood, O. — Prejeli smo že prej daljše poročilo, zaradi tega Vašega ne moremo priobčiti. Pa vseeno hvala.

I. Ž., Magnolia Beaumont, Tex. Laški letalci še niso bili nad Dunajem. Oglej (Aquilleia) je spadala pred vojno pod Avstrijo; sedaj jo imajo zasedeno Italjani.

Fr. K., Farrell, Pa. — Takih pisem smo dobili že na stotine. Toda takih dopisnikov ne smatramo za vredne, da bi jim odgovarjali. Pustite jih v miru tudi Vi.

M. R., Aurora, Ill. — Onega sleparja, za katerega nas vprašate, ni več med živimi.

F. Dr., Cle Elum, Wash. — Zemlja je Vaša in nikdo Vam je ne more vzeti. Bodite brez skrbi.

Fr. St., Camp Lee, Va. — Za zdaj Vam ni drugega storiti, kot ostati, kjer ste. Ostali bodete najbrže v deželi; v Evropo bodo poslali druge. Opravičeni pa ste vložiti prošnjo za oproščenje vojaške službe. Dokler pa prošnja ni uslišana, morate ostati na svojem mestu.

POPRAVEK.

V naznanilu o smrti mojega soproga so med darovalci vencev izpuščena nekatera imena; tako n. pr. Mrs. Anton Pograje in Mrs. Anton Trlep in iz Colorado Springs Mrs. Anton Godec.

Namesto Frdina se mora tudi glasiti Trdina.

Prosim, da priobčite ta popravek.

Ana Prime, žalujoča vdova.

Jan Marija Plojhar.

Češki spisal Julij Zeyer.

(Nadaljevanje.)

Solnce je preplavilo sobo s svojo krasno svetlobo. Odprl je okno, da bi mogel ta zlati vzduh vdihavati. Stoječ v solnčnih žarkih, se je zazrl do prekrasne slike, katero mu je kazal pogled z okna. Pred njim se je lesketala Tibera kakor temna, razžarjena, v ognju se vrteča kovina, a za reko so stala nepremično temnozelena drevesa na vrtovih Farnesine, skupine belih poslopij so pih ločile od oranževih gajev vile Corsini, dviga jočih se na Janikul, pokrit z ožotelimi lokami, velikimi vrti, cerkvami, samostani in prehajajoč po svoji dolžini v vatikansko predmestje, venčano s kupolo Sv. Petra.

Po širini pa se je Janikul v daljavi dotikal čistega, s svetlobo prepojenega nebosklona, do katerega so izrazovito štrlela posamezna, osamela, obrovska drevesa in obrisi belih poslopj.

Kakšna je ta zmes barv, sladko spojena v svetlobi in temi! Slastno žolto zelenje napol ovenelih travnikov na vrtih in lokah je bilo mehko, temne skupine pomoranč in božjega drevca so stale tiho in slavnostno na terasah renesanso pomnečih nasadov, a v njih vrških so blesteli in se lomili krog samostana svetega Onofrija, pod katerimi je sanjal in obupaval Tasso, so zamišljeno potresali svoje trhle veje in se zdeli kakor iz medi in brona. Nebo je bilo bledomodro kakor na severju, brez trdosti južnega globokega azura in kako v srebru procvelo, v tem samem srebru, ki se je sipalo po vzduhu, po drevju, po zemlji, povsod in ki je prilivalo barvam ono sladkobo, bistroto in čas, s katerimi učinkuje v zvokih, ako se primeša kovu. V oni smeri, kjer je slutil gospod Plojhar gaje Doria-Pamfilijeve vile, se je povznašala drobna čreda belih in sivkastih oblačkov, ki so liki plahte majhnega brodovja plavali nekam do neizmernega, neskončnega, do ideala.. ..Budili so hrepenenje, da bi človek poletel po tem sijaju, harmoniji in miru. Posredovali so tako med ozkim obrazom pozemeljske krasote in med tem, po čemer večno tožimo, česar ni mogoče ne izgovoriti, ne se domisliti, in kar dviga to pozemeljsko krasoto v pomenu in bistvu.

Mladi mož je gledal za temi oblački in neizrekljivo hrepenenje, nedoločno in sladko kakor dremota, mu je polnilo prsi in zatem se je spustil njegov pogled pomalem zopet k zemlji, njegove oči so se širile, sesal je te barve, te oblike, to harmonijo s polnim požirkom v sebe, njegovo srce je bilo močneje, njegove trepalnice so se napol zaprle, ničesar že več ni videl, samo solnce je čutil, ki je zaplavilo s svetlobo ves svet kakor z onim čudodelnim lekom pitnega zlata, o katerem je tako grozničavo sanjaril ves srednji vek, njegova usta so se otvorila, hlastno, žejno, v velikih duških je srkal bleske teh z nebes se iskrečih žarkov.

"Oh, svet je res krasen! Življenje ima svojo ceno...." je šepetal.... "Živeti! Živeti!" — je vzkliknil in bolestno ihtenje mu je privrelo iz grla, stisnjega v drgetanju.

Jan Marija Plojhar je bil sin nekdaj imenitnega bogatega praškega advokata. Kot edinega sina so ga roditelji obožavali. Imel je za nekoliko let starejšo sestro, katero je ljubil nežno in goreče, ki mu pa njegove ljubezni ni vračala z enako mero. Ljubosumna je bila na ljubezen svojih roditeljev, ki jo je uživala poprej izključno, a sedaj si jo je morala deliti s tem mlajšim bratom.

In še to — zdelo se ji je, da je pripadal večji del te ljubezni njemu. Smatrala je brata za vsiljenca in šele pozneje v letih zrelejšega razuma je zapustila to nespametno stališče, je čutila bolj po sestrsko, vendar pa ni bilo v njenem ozkem, neplodnem srcu, kjer se je zgodaj preveč razrasla sebičnost in neplodna gizdavost, sploh nikdar prostora za kakršnokoli ljubezen.

Njeno prijazno vedenje, priljudni usmevi, popustljivost v nevažnih stvareh so veljali, kakor je navadno, za golo dobroto. Vrhutega je bila lepa, namreč v vseh razmerah pravilnega obraza, polt snežno-bela, oči sinje, zobje višnjevkasto beli in lasje temno-zlato: vendar pa je vsem tem barvam in črtam manjkalo eno, glavno — duša, čeprav se je malokdo potrudil, da bi to zapazil. Zgodaj je opazila to z bolestjo in tesnobo samo ena oseba, toda ta ni tega zaupala nikomur, molčala je in molila: to je bila njena mati. Pri drugih ljudeh je veljala Roza Marija za angela.

Gospa Plojharjeva, tiha, mehka in preprosta oseba, vneta za prirodo z vso sladkoto poezije in ljubezni, je potekla iz bogate rodbine ter dobila krasno in dobičkonosno posestvo za doto.

Nikdar se ni ogrela za življenje v mestu in kadarkoli je le mogla, se je peljala z otroci v Havranice do svojega mirnega, prijaznega gnezdeca na južnem Češkem.

Sin njen je po njej podedoval to rahločutnost za gozde in loke, in čeprav se je oče temu posmehoval, se je javila pri njem ta naklonjenost že v letih detinstva. Havraniški gradiček mu je bil vedno prava domovina in proti zimi se je vozil z materjo v Prago kakor v prognanstvo.

Jan Marija je bil rojen poet in havraniški grad, stari, volhki njegov vrt, lesovi in polja, gore in vode naokrog so bili prvi predmeti, ki so se dotaknili najegove fantazije. Obenem je njegova pestunja, stara Beta, s svojimi bajkami, s svojimi pravljicami o Libuši in nejnih sestrah, o Krokovi modrosti, o vitezih, ki spe v Blaniku, o starih proroštvih, ki obetajo rešitev češki zemlji, nevede budila v njegovi mehki in sanjavi duši prvo hrepenenje po kraljestvu ideaolv, prva ganotja ljubezni do rodne zemlje. Beta ni bila navadna ženska, dasi o tem ni vedel nihče in ona najmanj. Niti v sanjah ni slutila, da je bila pesnica — beseda, ki je ni niti poznala in bi je ne bila umela. V Beti se je nahajalo nekaj velikega, vznesenega; bila je kakor sibila in povsem nevsakdanje podobe. Njena postava visoka, suha, njene oči tako jasne, da so na tem njenem zagorelem, malce trdem obrazu presenetile vsakega.

In to je bilo vsem vidno, zato so jo v šali imenovali "prorokinjo". In vsak jo je rad poslušal, kadar je začela pripovedovati. Najrajši je pripovedovala o dolgih zimskih večerih in takrat niso samo otroci radi k njej prisedli, ampak tudi odrasli ljudje. Navadno se je to zgodilo po večerji v dolgi, nizki sobi v pritličju poleg kuhinje, kjer se je družina zbirala z delom. Tam je bilo staro kamnato ognjišče; na njem so zažgali nekaj suhljadi, ki je prasketala, svetila in se višnjevkasto dimila, in v tem somraku je na nizki klopi sedela Beta ter se vznašala s tokom svojih pravljic.

Govorila je s tiho navdušenostjo, puščala svoje pletenje v naročje in dvigala dolge, koščene roke v velike, včasi tragične kretnje, če je pripovedovanje zahtevalo. Takrat Jan Marija ni obrnil od nje pogleda, srce mu je bilo, gorele so mu oči in obraz, neizrekljivo blaženega se je čutil v tem svetu sanj in idealov, čeprav se je marsikdaj z velike, črne Betine sence tam za njo na steni odbijala strašna groza. To je bil pojav orjakinje in Jan Marija se je bal, da bi ne vstala, z glavo ne prodrla oboka in jim ne razrušila gradu nad glavami kakor Samson, o katerem je bila nekoč na svoj način že tudi pravila.

Ko so šli zjutraj na izprehod, so se dečku zdeli ribnik, reka, lesi in loka sama skrivališča bodisi dobrih, bodisi groznih bitij, vsak oblak mu je bil prečuden ptič, vsak ptič popotnik in gost z nekakšnega rajskega otoka, ležečega v valovitem morju za steklenimi gorami. Iz tega sveta, polnega čarov, vzduha, svetlobe in poezije, so ga peljali vselej v Prago, v ozko ulico, ga zapirali v sobo, katere okna so gledala na pusto dvorišče, kjer je bilo videti samo kočijaža, kako umiva blatni voz, kjer je bilo slišati samo deževno vodo, lijočo se od kapu.

Noposled so ga peljali v šolo, kjer se je smrtno dolgočasil. Sovražil jo je in roditelja sta se užalila, da nima veselja k učenju, da nima talenta.

Nekega dne je prišel skrivaj v očetovo pisarno, kamor mu je bil prepovedan vhod. Kako je to čuden lokal! Soparno in mračno je bilo tam. Nekaj godrnjavih ljudi sedelo tam za grdnimi mizami, povsod so ležale kope ožoltega papirja in velike zaprašene knjige, neprijetno je drhtelo po slabem pečatnem vosku, po volhkih dežnikih in baš ugaslimi svečami. Jan Marija je čutil tak duševni in telesni odpor, da mu je prihajalo slabo. Zbežal je in sedel ves dan v kotu svoje otroške sobice, zanemarjajoč igrače in podobice.

(Dalje prihodnjič).

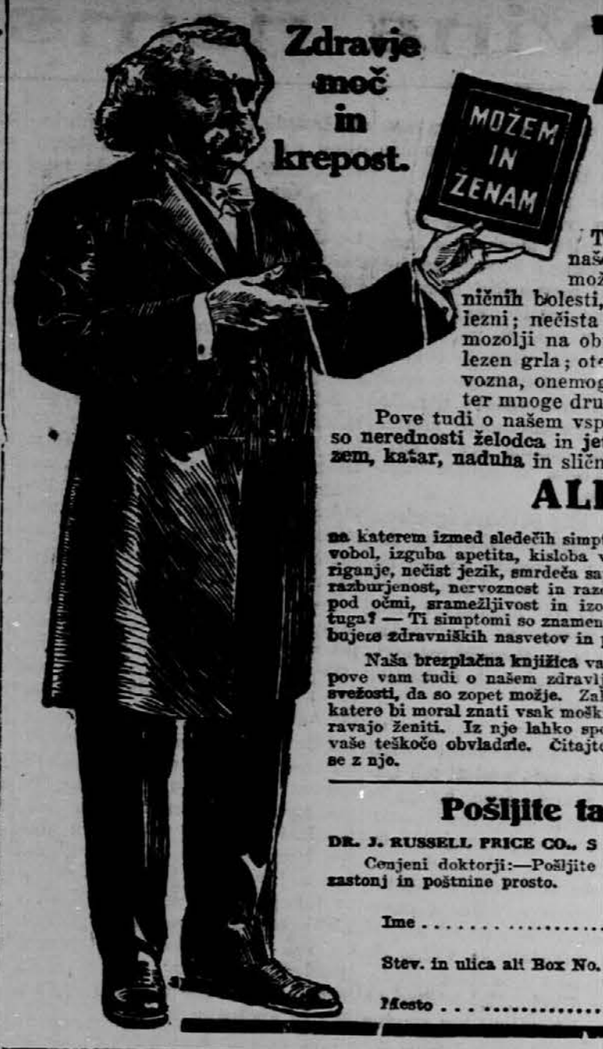

ZASTONJ

Zdravniška knjižica
Kažipot k zdravju.

Ta knjižica pove enostavnim besedama o našem znanstvenem zdravljenju na domu, za može in žene, kateri trpe od akutnih in kroničnih bolesti, kakor so, nalezljive in podedovane bolezni; nečista in slaba kri; stare rane; bolezni kože; mozolji na obrazu in telu; padanje lasi; kronična bolezen grla; otekli, zapaljeni in nežni delovi; slabo, nervozna, onemogla kondicija; bolezni ledvic in mehurja, ter mnoge druge podobne bolesti in teškoče.

Pove tudi o našem vspešnem zdravljenju drugih bolezni kakor so **nerednosti želodca in jeter, žolčnica, zapeka, zlata žila, revmatizem, kašar, naduha** in slične teškoče.

ALI TRPITE

na katerem izmed sledečih simptomov: bolečine v križu, bolečine v zgibih, glavobol, izguba apetita, kisloba v želodcu, povračanje hrane, bljuvanje, žolčno riganje, nečist jezik, smrdeča sapa, izguba spanja, slabe sanje, slabost in nagla razburjenost, nervoznost in razdraženost, onemoglost ob jutrih, črni kolobarji pod očmi, sramežljivost in izogibanje družbe, nemarnost, bojazen in srčna tuga? — Ti simptomi so znamenje, da vaš telesni sistem ni v redu in da potrebujete zdravniških nasvetov in pomoči.

Naša brezplačna knjižica vam pove dejstva glede teh simptomov in teškoč; pove vam tudi o našem zdravljenju, ki pomaga moškim do zdravja, moči in svežosti, da so zopet možje. Zaloga znanosti je ista vsebuje nasvete in podatke, katere bi moral znati vsak moški in vsaka ženska, posebno pa tisti, ki se nameravajo ženiti. Iz nje lahko spoznate vzroke svojega trpljenja in kako bi se vaše teškoče obvladale. Čitajte to knjižico, kažipot k zdravju, in okoristite se z njo.

Pošljite ta kupon še danes.

DR. J. RUSSELL PRICE CO., S 1650 Madison & Clinton Sts., Chicago, Ill.

Cenjeni doktorji:—Pošljite mi takoj vašo zdravniško knjižico popolnoma zastonj in poštnine prosto.

Ime .....

Stev. in ulica ali Box No. .....

Mesto ..... Država .....

Pomanjkanje kruha v Nemčiji.

True translation filed with the post master at New York on Oct. 23, 1917, as required by the act of Oct. 6, 1917.

Kodanj, Dansko, 21. oktobra. — Izdano je bilo strogo cenzurirano oficjelno poročilo o debati o živilskih razmerah proračunskega odseka v nemškem državnem zboru. Seja se je vršila za zaprtimi vrati.

Iz tega poročila je razvidno, da je z izjemo krompirjevega pridelka, ki bo zadovoljiv, živilske razmere niso tako rožnate, kakor jih je poskušala nalokati nemška vlada. —

Žitne razmere so take, da se more samo upati, da bo kruh zadostoval za celo leto.

V vsakem slučaju, se morejo sedanje racije kruha vzdržati samo s pomočjo nadomestil, kar pa zopet vpliva na kakovost kruha, za katerega se sedaj že melje žito do 94 odstotkov. Razmere niso dovolile, da bi se moka zboljšala, da bi se bolj čisto mlelo.

Poglavitni del pri racijah bo kruh in krompir. Skoro gotovo bo omejena tudi poraba mesa. Mleko in sirovo maslo bo mogoče dobivati v manjših količinah kot so do sedaj, ako se bo morala omejiti tudi poraba mleka za otroke.

Socjalisti, ki so zahtevali, da se javno razpravlja, naznanjajo, da bodo prosto govorili, ako se bo razpravljalo o živilskem položaju v javni seji državnega zbora.

BOJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽ

STATE DEPARTMENT OF LABOR
BUREAU OF INDUSTRIES AND IMMIGRATION

ščiti naseljence in jim pomaga. Splošni nasveti, pojasnila in pomoč zastonj. V vseh jezikih. Pojasnila, kako postati državljan in o državljanskih pravicah.

Pridite ali pišite!

Newyorški urad: 230 Fifth Ave.
Urad v Buffalo:
704 D. S. Morgan Building.

Kupite en bond in rešite enega vojaka

DENAR, ki ga plačate za Liberty Bond se uporabi za nakup hrane, obleke, orožja in amunicije za naše vojake.

To bo pomagalo okrajšati vojno. To bo morda rešilo vaše dragoceno življenje.

Vi želite videti junaške mladeniče, ki zdaj odpotujejo preko vode, da se vrnejo domu nepokvarjeni in zmagonosni.

Vlada gleda na **Vas**, da jih hranite, oblečete, oborožite in branite.

Stojite pri svoji vladi. Podpirajte fante, ki se za njo bojujejo! Kupite toliko Liberty bondov, kolikor morete.

Kupite jih lahko pri vsaki banki na odplačila ako hočete.

Liberty Loan Committee
Second Federal Reserve District
120 Broadway, New York City

Ta prostor je podaril Liberty Loan Committeeju:

Dr. Koler
638 Penn Ave.,
Pittsburgh, Pa.

Slovensko Amerikanski

KOLEDAR
ZA LETO 1918

Razen koledarskega dela ima še sledečo vsebino:

Pesem.
Važen zgodovinski dokument.
Popolen pregled svetovne vojne.
Praznik v Petelinji vasi.
Prag.
Problem Alzacije-Lotarinške.
Ukradeno pismo.
Red.
Veliki dobitek.
Razno o otrocih.
Doživljaj francoskega žurnalista.
Venizelos.
O postanku koledarja.
Nemški napadi s plinom.
Živali in aeroplani.
Ruska revolucija.
Program ruske socijalistične stranke.
Aforizmi.
Normalni potek ruske revolucije.
Rusija.
Nemški cilji in Rusija.
Padec rodbine Romanovcev.
Prednost brzojava.
Pesem jetnikov.
Kozaki in njih vojska.
Litvinski kmetje.
Nevidna poslanica.
Buchara.
Čudne pogrebne določbe.
Album.
Krščanska svatba pri Kafrih.
Večni koledar.
Petelinji boji.
Nekaj za gospodinje.
Šala.
Oglasi.

Stane 35c.

Koledar krasi nad trideset slik, izmed katerih jih je skoraj polovica s soške fronte.

Naroča se pri: **SLOVENIC PUBLISHING COMPANY**
82 CORTLANDT STREET, NEW YORK CITY, N. Y.

Jugoslovanska Katol. Jednota

Ustanovljena leta 1898 — Inkorporirana leta 1900.

Glavni urad v ELY, MINN.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MIHAEL ROVANŠEK, Bx 251, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106 Pearl Ave., Lorain, Ohio.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnin Neizplačanih smrtnin: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOS. V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., N. E. Pittsburgh, Pa.

NADZORNIKI:

JOHN GOUŽE, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 9641 Ave. "M" So. Chicago, Ill.
IVAN VAROGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

POROTNIKI:

GREGOR J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, Ely, Minn., Box 480.
JOHN RUPNIK, S. R. Box 24, Export, Pa.

PRAVNI ODBOR:

JOSEPH PLAUTZ, Jr., 432 — 7th St., Calumet, Mich.
JOHN MOVERN, 624 — 2nd Ave., W. Duluth, Minn.
MATT. POGORELC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.

ZDRUŽEVALNI ODBOR:

RUDOLF PERDAN, 6024 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio.
FRANK ŠKRABEC, Stk. Yds. Station RFD. Box 17, Denver, Colo.
FRANK KOCHEVAR, Box 386, Gilbert, Minn.

Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev, kakor tudi denarne pošiljatve, naj se pošljejo na glavnega tajnika Jednote, vse pritožbe pa na predsednika porotnega odbora.

Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bode ozrlo.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA".

DIM.

Ruski spisal Ivan Turgenev.

(Nadaljevanje.)

XXIII.

V tem pismu je stalo to-le:

"Moja nevesta je včeraj odšla; nikdar več se ne bova videla. Še tega ne vem, kje bo živela. Vse je nesla s seboj, kar mi je dotlej bilo drago in milo. Vsa moja upanja, vse namere, vsi načrti so izginili ž njo. Ves moj trud je nehal, mnogoletno delovanje se je sprevrglo v nič, vsa moja zanimanja nimajo nobenega smisla in nobene koristi; vse to je umrlo, moj "jaz", moj "prejšnji jaz" je umrl in je pokopan od včerajšnjega dne. To čutim jasno, vidim in znam: in nikako ne žalujem. Ne zavoljo tega, ker bi tožil, govorim s teboj o tem... Žalovati bi mi bilo le tačas, ko bi me ti ne ljubila, Irina! Samo to sem ti hotel povedati, da je iz cele moje mrtve preteklosti, izmed vseh teh v prah in dim razkadivših se podvzetij le eno mi ostalo živo in neporušeno: moja ljubezen do tebe. Razen te ljubezni nimam nič. Imenovati jo moj edini zaklad, ne bi bilo dovolj. Moj celi "jaz" je v tej besedi, ta ljubezen je jaz, v nji je moja prihodnost, moja usoda, moja svetinja, moja domačija. Ti me poznaš, Irina, ti veš, da mi je vsaka fraza nemila in zoprna; ako so tudi silne moje besede, s katerimi si upam izraziti svoje čustvo, ne sumnjaj o njihovi iskrenosti, ne misli si jih čezmerne. Saj ne jeclja pred teboj deček v porivu trenutnega navdušenja nepremišljena zaklinjanja, ampak že skušen človek — prosto in odkrito, skoraj s strahom ti pravi to, kar je priznal za nesumnjeno istino istino. Da, ljubezen tvoja mi je vse povrnila — vse, vse... Sodi sama, bi-li zamogel jaz to vse pustiti v rokah drugega, da razpolaga s teboj? Ti bi bila njegova, celo moje bitje, kri mojega srca bi bila njegova — in jaz sam — kam hočem jaz? Kaj bi bilo storiti meni? Na strani, gledatelj, gledatelj svojega lastnega življenja! Ne, to ne more biti! Samo vdeleževati se, kradoma vdeleževati se tega, brez česar ni mogoče dihati — to je laž in smrt. Vem, kako veliko žrtev zahtevam od tebe, da nimam do tebe nikakoršne pravice; da, ali kaj zamore dati pravo do žrtve? Jaz ne postopam tako iz sebičnosti, za sebičnika bi bilo bolje in lažje, da se sploh takega vprašanja ne loti. Da, moje zahteve so teške in ne bom se čudil, če te prestrašijo. — Tebi so ljudje sperni, s katerimi moraš živeti, ti se srdiš nad svetom; ali imaš tudi moč, da se odrečeš tega sveta, da poteptaš venec, s katerim te je venčal, zbaniš proti sebi obče mnenje, mnenje teh mrzkih ljudi? Izprašaj se, Irina, ne naloži si na pleča pretežkega bremena. — Nočem ti očitati, ali pomni: že enkrat se nisi zdržala proti očaranju. Kako malo ti zamorem dati jaz v zamembo tega, kar ti izgubiš! Čuj mojo zadnjo besedo: Ako ne čutiš v sebi moči, zapustiti jutri vsega, že, še danes, in iti za menoj — vidiš, kako smelo govorim in kako malo jaz sebe štedim, — ako te straši negotovost bodočnosti, daljava, osamljenost, opravljanje ljudstva, ako ne zaupaš sami sebi, z eno besedo: povej mi to odkritosrčno in brez odlaganja in jaz pojdem — pojdem z raztrgano dušo blagoslivši te za tvojo iskrenost. Ako ti, moja premila, moja divna kraljica, resnično ljubiš takega malenkostnega in neznatnega človeka, kot sem jaz, in ako si zares pripravljena deliti z menoj usodo, — podaj mi roko in začniva težko pot! Vedi le to: Moj sklep je neporušljivo trden: ali vse, ali nič! To je sicer brezumno... pa ne morem drugače, ne morem, Irina! Presilno te ljubim!

Tvoj G. L."

Celo to pismo se Litvinovu samemu ni dobro dopadlo, ker ni izraževalo verno in točno vsega tega, kar je hotel povedati; v njem je bilo nerodnih, včasih visokoparnih, včasih književnih izrazov in tudi ni bilo mnogo boljše od drugih pisem, katere je raztrgal. Ali vendar je bilo v njem zapopadeno vse glavno — in utrujen, izmučen Litvinov se ni čutil sposobnega, da bi bil izvlekel kaj boljega iz glave. K temu še pride to, da ni razumel lepo pismeno povedati svojih misli, in kakor vsi ljudje, ki niso na to navajeni, se je spodtikal tudi on v slogu. Prvo njegovo pismo je bilo najboljše: goreče se mu je izlivalo iz srca. Naj že bo, kakor hoče; Litvinov odpošlje Irini to pismo.

Ona mu je odgovorila s tem-le kratkim pisemcem:

"Pridi danes k meni, on je odšel na celi dan. Tvoje pismo me je jako razveselilo. Jaz vedno mislim, mislim... in po glavi se mi vrti samih misli. Zelo težko mi je, pa ti me ljubiš in jaz sem srečna. Pridi!

Tvoja Irina."

Ona je sedela v kabinetu, bila je sama, ko je prišel Litvinov k nji. Vpeljala ga je ravno tista deklica, katera ga je bila tudi sinoči na stopnicah pričakala. Na mizi pred Irino je stala odprta polokrogla škatlja s krajci, katere je zamišljeno prebirala z eno roko, v drugi pa je držala Litvinovo pismo. Ravnokar je nehala plakati: trepalnice so bile še mokre in oči malo krvave, na licu so bile še videti sledi neobrisanih solz. Litvinov postoji na pragu; ona ni apozila, da je vstopil.

"Ti plačeš?" vpraša Litvinov prestrašen.

Ona se potrese, potegne z roko po laseh in se nasmehne.

"Zakaj se jočeš?" ponovi Litvinov.

Ona molče pokaže njegovo pismo.

"Torej zavoljo tega..." reče on prejenjavaje.

"Pojdi sem, sedi", reče ona, "daj mi roko. Na, da, jaz sem plakala... kaj se temu čudiš? Zar je to lahko?" Pri teh besedah je zopet pokazala na pismo.

Litvinov se vsede.

"Vem, da to ni lahko, Irina, to sem povedal sam v svojem pismu. Razumem tvoj položaj. Ako veruješ v pomen svoje ljubezni do mene, ako so te moje besede prepričale, moraš tudi ti razumeti, kaj čutim jaz, videti tvoje solze. Prišel sem k tebi kot obsojenec in čakam, kaj se mi bo naznanilo. Smrt ali življenje? Tvoj odgovor bo odločil vse. Oh, ne gledaj name s takimi očmi... spominjajo me bridko na prejšnje tvoje moskovske oči."

Irina zardi pri teh besedah ter se hitro osukne, kakor da bi tudi ona čutila nekaj neskladnega v svojem pogledu.

"Kaj govoriš to, Gregorij Mihajlovič? Kako, da se ne sramuješ tega! Ti želiš vedeti moj odgovor... moreš-li o njem še sumiti? Tebe vznemirjajo moje solze... pa jih niso razumel. Tvoje pismo me je napeljalo k razmišljevanju. Glej, ti pišeš, da ti je moja ljubezen do tebe vse nadomestila, da morajo vsa prejšnja zanimanja ostati brez koristi; jaz pa sem se vprašala, more-li človek živeti le o ljubezni, se mu ne omrzi nakonec, si ne bo želel delovanja, se ne bo hudoval na to, kar ga je odvleklo? Vidiš, ta misel me plaši, to je, česar se bojim, ne pa to, kar si ti mislil."

Litvinov pogleda pazljivo na Irino in Irina pazljivo na Litvinova, kakor da bi vsakateri izmed nju želel globokeje in dalje pogledati drugemu v dušo, nego kar more povedati beseda.

"Ti se bojiš zastonj", začne Litvinov, "moral sem se izraziti tako neprilično. Dolgočasnost! Brezposlenost! Pri novih silah, katere mi daje tvoja ljubezen? O, Irina, veruj mi, v tvoji ljubezni do mene je celi svet in še sam ne morem zdaj predvideti, kaj se mu razviti iz tega!"

Irina se zamisli.

"Kam pojdeva?" šepne ona.

"Kam? O tem bova že še govorila. No, torej... torej privoliš v to? Privoliš, Irina?"

Ona pogleda nanj.

"In ti hočeš biti srečen?" ga vpraša.

"O, Irina!" vsklikne Litvinov.

"Se ti ne bo po ničem tožilo? Nikdar?"

Ona se nagne nad škatljo s krajci ter jih začne nanovo prebirati.

"Ne srdi se name, moj mili, da se v takih minutah bavim s takimi brezsklopnostmi... Morava iti na ples k neki ženski; poslali so mi te-le cunje in moram jih še danes pregledati. Ah, meni je grozno težko!" vsklikne naenkrat in pritisne lice ob kraj škatlje. Solze ji nanovo prikapljajo z oči... Ona se obrne: solze so morale padati na krajce.

"Irina, že zopet plačeš?" začne Litvinov nemirno.

"No, da, zopet", reče Irina. — "Ah, Gregorij, ne muči mene, ne muči sebe!... Bodiva svobodna človeka! Kako grenko je, jokati se! Ali vem sama, odkod se lijejo te solze? Ti veš, ti si slišal moj sklep, bodi zagotovljen, da se ne bo spremenil, da sem pripravljena na... kako si rekel... na vse ali nič... Kaj še hočeš reči? Bodiva svobodna! Čemu te vzajemne verige? Zdaj sva sama, ti ljubiš mene, jaz tebe; ali nimava drugega opravka, kakor da sprašujeva drug drugega za mišljenje? Poglej me: jaz nisem hotela tebi se narisati, niti sem ti hotela čmrkniti le ene besede o tem, da meni ni tako lahko pogaziti zakonske obvezanosti... Mislim, da se ne varam, vem, da sem prestopnica in da ima on pravo ubiti me. No, kaj še hočem več? Bodiva svobodna, pravim jaz. Dan je naš — večnost je naša."

Irina vstane z naslonjače, pogleda Litvinova od glave do nog skoraj smejoča se in mezgetajoča z očmi si popravi z do lakta golo roko dolge kodre, na katerih se se bliščale dve, tri solzne kaplje. Bogata krajčasta kodrina se spolzne z mize in pade na tla, Irini pred noge. Ona stopi s preziranjem nanj.

"Se ti danes ne dopadam. Sem postala grša od včeraj. Povej mi, si že videl kdaj lepšo roko? In ti lasje? Povej mi, ljubiš ti mene?"

Irina ga objame z obema rokama, pritisne njegovo glavo na svoja prsa, greben zazveni ter se zatuliča po tleh, lasje se razsipljejo in pokrijejo Litvinova z mirisnimi, mehkimi svojimi valovi.

(Dalje prihodnjič).

MISS ELENA CALDERON,
hčerka poslanika republike Boliv.a, v Združenih državah.

Nesreča.

Vlak je ubil župnika Rev. Hribarja in njegovo sestro v Euclidu. — Bila sta na mestu mrtva.

(Iz "Cl. A.")

Železniško križišče v Euclidu, predmestju Clevelanda, direktno nasproti posestvu Louis Recherja, tam, kjer je mal prehod iz glavne ceste na severo-vzhodni del Euclida, je videlo že mnogo, premnogo, žrtev. Križišče ni javno križišče, ampak namenjeno bolj privatnim potom, toda je priročno za potnike, posebno v avtomobilih, kateri se mislijo podati na drugo stran Euclida. Premnoge nesreče so se že pripetile na tem križišču, ker tam ni nobenega stražnika, nobenih zatvornic. Marsikak Slovenec, ki je hodil tam po opravku ali pa na piknik slovenskih društev, je bil že na tem križišču.

In v četrtek popoldne, deset minut čez drugo uro je usoda dohitela župnika slovenske cerkve v Collinwoodu in njegovo sestro, ko sta se peljala v trenutku preko križišča, ko je prihrumel ogromni potniški vlak New York Central železnice preko križišča in je mahoma, trenutno ubil obadva — Rev. Paul Hribarja in njegovo sestro Ano.

Rv. Hribar se je nahajal na potu s svojo sestro Ana v Berwick, kjer je mnogo Slovencev naseljenih, da pripravi njih otroke za birmo, ki bi se imela prihodnjo nedeljo vršiti v Collinwoodu. Njegova fara je jako obširna in se razteza skoro 16 milj v okrožju, zato si je nabavil majhen Ford avtomobil, s katerim je obiskoval oddaljene bolnike in s odzival raznim župnijskim klicom.

Truplo Rev. Hribarja je strahovito poškodovano, a truplo njegove sestre Ane je ostalo po nesreči brez glave. Hoganova ambulanca je bila prva na mestu, ki je odpeljala trupli v mrtvašnico. Glas o nesreči je kakor blisk se razširil po vsem Clevelandu. Uredništvo je zvedelo za novico minuto potem, ko se je zgodila nesreča, po telefonu od Mr. Louis Recherja, ki je bil priča že marsikateri smrti na omenjenem križišču. Neprestano in vidno se ponavljajo nesreče na enem in istem mestu. In v resnici ni pričakovati drugega na dotičnem mestu, kakor da železnica prepove dotično križišče, če ga pa hoče obdržati bo morala postaviti stražnika ali pa zatvornice.

Rev. Paul Hribar je bil štiri leta župnik v Collinwoodu in je nastopil svoje župnikovanje po smrti nepozabnega Rev. Smrearja. — Star je bil okoli 35 let, dočim je njegova, z njim zajedno ubita sestra, se nahajala v osemnajstem letu svoje starosti. Bil je član K. S. K. Jednote in Kolumbovih vitezev. Njegov stric je dobro znani župnik Rev. Vitus Hribar, sedaj v Barbertonu, ki je bil prvi župnik fare sv. Vida v Clevelandu. Rev. Paul Hribar zapušča tukaj dva brata, Jerneja, na farmah pri Painesville pa brata Matija, dočim se nahajata dva brata v stari domovini, kjer služita v armadi.

Ranjki, tako žalostno ponesrečeni Rev. Hribar je bil poznan kot moren, dobrosrčen, prijazen človek. Pri faranih je bil precej priljubljen.

Pridite k zdravniku, ki vam more pomagati!

DOKTOR MULLIN JE NAJSTAREJŠI ZDRAVNIK—ŠPECIALIST V PITTSBURGHU, PA., POSLUJE NAD 37 LET KOT ZDRAVNIK TER IMA VELIKO SKUŠNJO V ZDRAVLJENJU VSEH BOLEZNI.

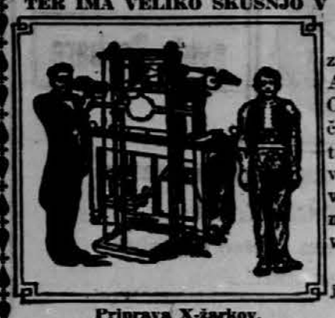

Priprava X-žarkov.

DR. MULLIN zdravi vse bolezni z najboljšimi zdravili iz Evrope, Amerike in ostalih delov sveta. On dela na to, da v najkrajšem času ozdravi svoje bolnike. Zdravi tudi z elektriko, če bolezen zahteva električno zdravljenje. **Njegove cene so zmerne in preiskava ne stane nič ako se pustite zdraviti pri njem.**

PREČITAJTE kaj pravijo vaši rojaki o mojem zdravljenju:

N. S. Pittsburgh, Pa.
Spoštovani dr. Mullin! — Oprostili ste me bolezni preje kot sem se nadjal. V prsih me nič več ne bode, želodec mi dobro dela, križ me ne boli, nimam glavobola, povsem se dobro počutim v prvič v zadnjih dveh letih. — Josip Mavrič.

Pittsburgh, Pa.
Velespoštovani g. dr. Mullin! — Prosim dajte to v list, da vsak sezna o vašem dobrem zdravljenju. Jaz sem skusil več dpktorjev, toda brez vspeha. Nazadnje sem prišel k vam in vi ste bili oni, ki me je ovrostil težke bolezni. Radi tega vas vsakemu priporočam.
John Škerli, 5102 Butler St.

To so le nekatera pisma od mnogih, ki sem prejel od onih, ki so se pri meni zdravili. Ta pisma so najlepši dokaz, da tudi vam, ako ste bolni, povrnem zdravje.

Slovensko se govori. —— Preiskava zastonj.

Uradne ure: od 9. zjutraj do 8. zvečer ob nedeljah samo od 10 do 2. uro popol.

PROF. DOCTOR MULLIN
411 Fourth Ave., PITTSBURGH, PA.
(NASPROTI POŠTE.)

Pišite pa našo: "Poročilo bolnim ljudem" ki ga dobite zastonj.

Amerikanci v nemških taboriščih.

True translation filed with the post master at New Yorkon Oct, 23, 1917, as required by the act of Oct. 6, 1917.

Amerikanci v nemških jetniških taboriščih izjavljajo, da bi ne mogli živeti brez tedenskih paketov živil, katere jim pošilja angleški Rdeči križ. Najbolje, kar dobijo, je kruh, imitirana kava ter tenka juha, ki vsebuje repo ter pet kilogramov mesa na sto litrov vode, kar pomeni juho za 300 ljudi.

Včasih so jetniki tako lačni, da trgajo rastline po travnikih, kadar se jih vodi na delo. Amerikanski, angleški in canadski jetniki so bili slični strašilom na polju in to po štirih mesecih bivanja v Luebeck jetniškem taborišču, a v pričetku avgusta so pričeli dobivati pakete angleškega Rdečega križa. Kruh v paketih je vedno plesnjiv in raditega se je pričelo pošiljati biskvite.

Nemške straže vedno prosijo jetnike za biskvite in jetniki jih večkrat delijo ž njimi, pri čemur izjavljalo: — Čutimo, da niso straže na boljšem kot mi sami.

V Brandenburg taborišču so mrzli dnevi strašni, kajti veliko jetnikov nima nikakih odej in drugi imajo zopet raztrgane čevlje. Ponoči so napal zmrzli in zjutraj morajo nastopiti k pozivu v mrzlo blato ali vodo. V Lubeck, kjer je 45 Amerikancev, se je dovolilo jetnikom malo premoga vsakih štirindvajset ur, da pregrejejo z njim veliko spalnico. Spalnice pa so drugače dobre in tudi hrana je boljša kot v Brandenburg.

Splošno se izjavlja, da se z ameriškimi, angleškimi, franeoskimi in ruskimi jetniki postopa na enak način, da pa straže še najbolj ljubijo Franeoze.

Jetniki izjavljajo, da je sedaj veliko manj straž in da so mostovi, katere so videli pred šestimi meseci zastražene, sedaj nezastraženi.

Večino teh dejstev je sporočil Amerikanec Willet Smith, ki je ušel iz nemškega jetništva.

Smith, ki je po poklicu mornar, izjavlja, da imajo nemški morski pirati kot oni "Moeve", tako izvrstno zamišljen sistem, da se približajo žrtvi na najkrajšo razdaljo, ne da bi se jih opazilo. Vsled tega se spušča majhen oborožen trgovski parnik v brezupen boj. Ladja Smitha je imel sicer na krovu top ter dva angleška artilerista, vendar pa se ni borila, kajti, ko se je vprašalo kapitana za povelja, je le rekel: — Kaj koristi to?

V bitki med "Moeve" in "Otaekee", katere se je tudi vdeležil Smith, pa se je kljub temu zadnja imenovana ladja junaški borila skozi pol ure, tekom katerega časa je izbruhnil na 'Moeve" dvakrat požar, ki je trajal dva dni.

Kapitan nemške ladje je v času, ko je šel v boj, zaprl svoje jetnike v hladilnice, za železne duri. Kadar je pognala "Moeve" v zrak kako zajeto ladjo, je delal vsak nemški mornar z vso natančnostjo in vsak je imel svojo določeno nalogo.

Kako je Smith pobegnil.

Smith je skočil s krova nemškega parnika 'Undine' v nekem pristanišču na Švedskem. Trpel je sedem mesecev težkega dela v nemških taboriščih v Kiel, Dulmen, Bradenburg in Lubeck, potem ko je prišel v jetništvo na krov nemške roparske ladje "Moewe".

Smith je prišel v roke nekega švedskega stražnika na pomolu, ki ga je vprašal kdo da je. Za več trenutkov je bila njegova prostost v nevarnosti, a končno se je par nakladalcem na pomolu posrečilo pregovoriti policista, da je Smitha hitro spravil z mesta. Po številnih doživljajih se mu je nato posrečilo priti v Stockholm.

POZOR, GOZDARJI!

Potrebujem 10 mož za rezati lokse. Plača $2.50 na dan in hrana. Katerega veseli, naj pride pripravljen za delo. Gozd je dober in dobra pitna voda.

Jacob Požar.
Camp 12. Crestmont, Colo.

Slov. pevsko podporno društvo "ZVON"

SEDEŽ V CLEVELAND (NEWBURG), OHIO.

UŘADNIKI:

Predsednik: JOŽEF BLATNIK, 3582 E. 82. St., Cleveland, Ohio.
Podpredsednik: GUST STRAJNER, 998 E. 68. St., Cleveland, Ohio.
Tajnik: ANDREW ŽAGAR, 3704 E. 78. St., Cleveland, Ohio.
Podtajnik: ANTON GORENC, 7728 Osage Ave., Cleveland, Ohio.
Blagajnik: MIKE VRČEK, 3684 E. 78. St., Cleveland, Ohio.
Zapisnikarica: ROZI MAUER, 3522 E. 82. St., Cleveland, Ohio.

NADZORNI ODBOR:

1. MARY GLIHA, 3606 E. 78 St., Cleveland, Ohio.
2. MARTIN MARTINŠEK, 3559 E. 81. St., Cleveland, Ohio.
3. FRANK VRČEK, 3684 E. 78. St., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI NADZORNIKI:

JOHN FONDA, 7825 Burke Ave., Cleveland, Ohio.
FRANCES ZABUKOVEC, 3684 E. 78. St., Cleveland, Ohio.

VRATAR:

LUDVIK GRUDEN, 3534 E. 72. St., Cleveland, Ohio.

NOVE SLOVENSKE
Columbia plošče
za mesec oktober, poje Slov. pevsko društvo iz New Yorka.

E 3492	(Zagorska (Kako bom 'jubila	75c
E 3493	(Odpiraj dekle kamrico (Le semkaj k meni sedi	75c
	Fina češka godba za ples:	
E 1640	(Jubilejski Sokolski marš (Marš Sokola drugi	75c
E 1128	(Suasses fina polka (Krasni dijaški valček	75c
E 548	(Glasni Predu marš (Sousedska mazurka	75c

To so rekordi z petjem in godbo, ter Vas stane vseh pet $3.75 ter poštnina 25c., skupno $4.00.

Imam vse v zalogi in jih odpošljem prvi dan vsakemu kdor pošlje svoto $4.00.

Na naročilo brez denarja se ne pošlje blaga. Naročite te rekorde pri vašem rojaku:

IVAN PAJK,
456 Chestnut St., Conemaugh, Pa.

SLOVENSKO

podp. društvo svete Barbare

ZA ZEDINJENE DRŽAVE SEVERNE AMERIKE.

Sedež: FOREST CITY, PA.

Incorporirano dne 21. januarja 1902 v državi Pennsylvania.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: F. S. TAUCHAR, 674 Ahsay Ave., Rock Springs, Wyo.
Podpredsednik: JAKOB DOLENC, box 181, Broughton, Pa.
Tajnik: FRANK PAVLOVČIČ, box 647 Forest City, Pa.
Pomožni tajnik: AVGUST GOSTIŠA, box 310, Forest City, Pa.
Blagajnik: JOSIP MARINČIČ, 5805 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Pomožni blagajnik in zaupnik: ANT. HOCHEVAR, RFD. No. 2 box 27, Bridgeport, Ohio.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik nadz. odbora: JOSIP PETERNEL, box 95, Willock, Pa.
1. nadzornik: JERNEJ HAFNER, box 65, Burdine, Pa.
2. nadzornik: IVAN GROŠELJ, 885 E. 137th St., Cleveland, Ohio.

POROTNI ODBOR:

Predsednik porot. odbora: MARTIN OBREŽAN, box 72, E. Mineral, Kans.
1. porotnik: FRANC TEROPČIČ, R. F. D. No. 3, box 146, Fort Smith, Ark.
2. porotnik: JOSIP GOLOB, 1916 So. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.

Uradno glasilo: "GLAS NARODA", 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki so naprošeni pošiljati vse dopise direktno na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pa pošilja edino potom poštnih, ekspresnih ali bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov, na naslov: Frank Pavlovčič, Farmers & Miners National Bank, Forest City, Pa.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kake pomanjkljivosti, naj to nenudoma naznanijo uradu glav. tajnika, da se zamore napako popraviti.

UMETNI JAHAČ

ROMAN

55 (Nadaljevanje).

30.

Pri gospodu Zubigu je bila velika pojedina. — Praznovali so rojstni dan Zubigove žene.

Povabljeno je bilo precej ljudi, višjih uradnikov in vojakov ter med njimi seveda tudi baron Silbern in gospodična Zabeu.

Pojedina je bila bogata. — Jedli so najizvrstnejše jedi in pili izborna francoska vina.

Po jedi so so gosti razdelili v večje in manjše skupine ter se razkropili po dvorani.

Državni svetnik Zadnic je gojil že dolgo časa skrito željo, da bi se mogel nekoliko pogovoriti z baronom Hugonom Silbernom.

Dobil ga je ravno pri vratih, vodečih na vrt. — Vstavil ga je in pričel govoriti:

— Gospod baron, dolgo časa sem že iskal te prilike. — Nikakor vas nisem mogel dobiti, kljub temu, da sem neprestano izpraševal po vas.

— Gospod svetnik, jaz sem vam na razpolago — je odvrnil baroček in se mu globoko priklonil. — Samo zapovejte.

— Ne, ne, bojte se, jaz ne bom ničesar zapovedal — je rekel gospod Zadnic in se pri tem komaj vidno nasmehnil. — Jaz vas bom samo nekaj prosil.

— Torej dobro. — Kar s prošnjo na dan!

— Prosim vas, povejte mi, kako ste se kaj zabavali v Parizu? Da, saj pravim, Pariz je nekaj nebeškega.

Medtem je pristopila tudi gospodična Zabeu.

— Da, da, saj res, gospod baron, povejte nam, kako je bilo. — Zdi se mi, da je to potovanje precej uplivalo na vas. — Nekako bledi se mi zdite.

Krog barona se je mahoma zbrala precejšnja gruča gostov.

Pristopil je tudi intendant Zubig rekoč:

— Gospod grof, vi ste strašno zagoneten človek — Kaj vendar skrivate? — Povejte nam vendar, kako je bilo na graščini?

— Za božjo voljo! — je vzkliknil Silbern in smrtno prebledel.

— Žal mi je, toda nobena prošnja ne pomaga. — Zdaj ste v pasti iz katere se ne boste tako lahko rešili. — Mi ne vpoštevamo nobenega izgovora.

— Da, da, tako naj bo! — je vzkliknila gospodična Zabeu in zaploskala z rokami. — Ponavadi je bila vedno zamišljena, današnji dan je bila vsplošno začudenje vseh vesela.

— Kaj pa imate s to graščino? — je vprašala žena državnega svetnika.

— A, nič. — To je graščina grofa Gulfa.

— Seveda. — Ali še niste vedeli? — je pristavil intendant živahno. — In naš gospod baron je bil tam in je baje marsikaj zanimivega doživel. — In zdaj mora povedati. — Mora in mora!

— Če je pa tako, potem pa res povejte!

— Gospa — je odvrnil baron, — Vaši zapovedi se ne morem protiviti. — Še nikoli se nisem, to sami prav dobro veste, toda danes, danes, žal ne morem ugoditi vaši prošnji.

— Gospod baron, s tem obotavljanjem le podžigate našo radovednost.

Ker ga nikakor niso mogli pregovoriti, je začel pripovedovati intendant sam.

Smeha ni bilo ne konca ne kraja, ko je končal svojo povest. — Samo eno stvar je izpustil — je pristavil.

— Kaj pa?

— Kaj pa?

—Tistega ne vem, kako je bilo tedaj, ko sta se sestala baron in prevarani soprog.

— Res? — Sestala sta se? — je vzkliknila gospodična Zabeu.

— Dragi Zubig — je rekel baron ogorčeno — vedel sem, da ste precej lahkomišljeni, nocoj, nocoj sem se pa prepričal, da ste tudi nesramni. — Vse mi lahko očitate, le tega ne, da sem strahopetnež.

— Torej ste se dvobojevali? — je vzkliknila gospodična Zabeu.

— Saj me vendar vidite, gospodična, da sem popolnoma zdrav in nepoškodovan.

— Pustimo to. — Ker ste tako radovedni, vam bom pa jaz povedal — je rekel intendant. — Jaz imam dober nos in vse izvoham.

In zatem je začel pripovedovati, da sta Bertrand in Gulf brata, da bodo v kratkem času najeli v mestu veliko stanovanje, kjer bo cela družina skupaj stanovala. — Takoj po poroki grofa Gulfa s

Zakaj ste bolni?

Ako preiščete **BOLGARSKI KREVNI ČAJ** boste pronašli, da ga živa nad 200.000 ljudi in hvali njegovo naravno čudovito moč, ki je prava tonica za kri in telo. **BOLGARSKI KREVNI ČAJ** odstrani strupe, glavobol, nered želodca, bolečine revmatizma prenehajo ako ga rabite. Je sicer nekaj starega, toda stari ljudje, ki verujejo v rože, so vedno bolj zdravi kot pa pametnejši otroci današnjega dne. Ako hočete zadovoljnost, morate najprvo najti zdravje. Lahko dobite naravnost od narave z **BOLGARSKIM KREVNIM ČAJEM.**

Cena eni škatlji **BOLGARSKEGA KREVNEGA ČAJA,** ki traja pet mesecev $1.00, s pošto $1.10, šest škatelj $5.00, s pošto $5.25. Naslovite: **MARVEL PRODUCTS COMPANY, 9 Marvel Building, PITTSBURGH, PA.**

Opomba: Ako hočete zagotoviti pošiljatev, pošljite 10c. več.

Melanijo bodo odšli za par mesecev na Ogrsko, kjer so pred kratkim kupili veliko posestvo.

Začudenja ni bilo ne konca ne kraja.

Novica se je kot blisk razširila po vsem mestu. Vsi so privoščili grofu Gulfu srečo, le gospodična Zabeu je posedala po kotih in kovala svoje maščevalne načrte.

KONEC.

Ja Gatalo Mane, sada ratni zarobljenik u Italiji, želim znati za moga pašanca Mile Obradovića, koji je sada u Americi, a ne znam njegov naslov. Ja sam iz Bugarsela. Želim znati isto za jednog kuma Petar Tropovića, koji isto je u Americi; dalje za moga ujaka Aleks Komadina i njegovog sina Nikola Komadina i Mitre Komadina, sin Tane Komadina. Svi su već dugo vremne u Americi. Obradović je iz sela Močila, Gravčova glavica, Tropović iz Bugarsela, Komadini iz Bugarsela i Sadlosela. Ja sam iz Bugarsela, sin Miloše Gatalo, imenom Mane. Moj naslov: Inf. Mane Gatalo, prigioniero di guerra, Ostudni di Lecce, Italia. (23-25—10)

Iščem brata ANTONA ČEKADA ter svaka JANEZA in njegovega brata JOSIPA DODIČ. Zadnja dva se nahajata v ruskem ujetništvu in brat je bil v Karpatih, pozneje pa ne vem nič več o njem. Prosim cenjene rojake v ujetništvu, da mi javijo, če kaj vedo o katerem gori navedenem, ali naj se pa sami oglasijo. Vsi trije so doma iz vasi Dolenje, fara Jelšane na Primorskem. — Matth. Čekada, Box 42, Oakview, Colo., U. S. America. (23-25—10)

ŽENITNA PONUDBA.

Slovenec v Milwaukee, Wis., star 27 let, se želi seznaniti s Slovenko ali Hrvatico, staro od 18 do 27 let, v svrho ženitve. Na denar se ne oziram, samo da je zdravo in pametno dekle. Ona, ki resno misli, naj mi piše in priloži svojo sliko. Naslov:

R. F., c/o Glas Naroda,
82 Cortlandt St., New York, N. Y.
(23-24—10)

Rad bi izvedel za svojega brata VALENTINA ČELIGOJ in za svojega znanca MIKOLA PENKO. Oba sta doma iz vasi Parje pri Zagorju na Krasu. Prosim cenjene rojake, ako kdo ve za nju naslov, da mi ga blagovoli naznaniti, ali pa naj se sama javita, kar bi mi bilo še ljubše, na naslov: John Čeligoj, P. O. Box 43, Somerset, Colo.

VABILO
na
VELIKO ZABAVNO
in
PLESNO VESELICO,
katero priredi
DRUŠTVO S. N. P. J. ŠTEV. 330
v Marguerite, Pa.,
v soboto dne 27. oktobra t. l.
v prostorih sobr. Petra Pincoliča.

Začetek ob 7. uri zvečer.

Vstopnina za moške $1; ženske so vstopnine proste.

S tem se vljudno priporočamo in vabimo vsa bližnja društva v Baggaley, Hostetter in Whitney, Pa., kakor tudi posamezne rojake in rojakinje ter brate Hrvate, da nas kolikor mogoče obiščejo na omenjeni večer ter nam pomagajo k bolji blagajni. V nasprotnem slučaju tudi mi ne bomo pozabili vrniti dobro za drago.

Fantje in dekleta, žene in možje, pridite vsi, ker zaigrali bodo nam tamburaši vesele poskočnice, da se vsak lahko zavrti, ako mu prav ena noga fali. Za želodčne bolezni in druge potrebne stvari bo skrbel veselični odbor.

Opominja se vse člane Naprednih Bratov št. 330 N. P. J., da se vsi vdeležijo veselice, da s tem napredujemo na društvenem polju; kateri izostane, se bo ž njim postopalo, kakor je bilo sklenjeno na seji dne 7. oktobra.

Na veselo svidenje v soboto 27. oktobra! Odbor.
(22-23—10)

Posebno naznanilo.

Doktor Cowdrick, največji specialist, je prinesel s seboj v Cleveland vse svoje edinstvene stroje za zdravljenje bolnih moč in žen. Tukaj bo nadaljeval isti uspešni način zdravljenja, kakor ga je uporabljal v najboljših klinikah v Evropi. Poleg ega ne računa nič za nasvete in preiščе vsako bolno osebo s X-žarki brezplačno ko se pusti potem pri njem zdraviti. Vsakdo je, kdo in kako Vas je zdravil, ali ako dolgo ste že bolni: pridite k temu velikemu specialistu in pokažit mu, ka more za Vas storiti.

Ali imate

bolečine v želodcu, ali imate katere bolečine na ledvicah, ali v mehurju, na jetrah? Revmatizem, glavobol, zaprtje? Nedobro krvi, bolečine in težave. Slabost, nervoznost, onemoglost, kilo, kašelj, slabo počutje, privatne bolezni itd.

Vaša priložnost.

Sedaj imate priliko, da vprašate za svet velikega specialista, ki Vas preišče natanko z X žarki. Če nikdo ne nudi take lepe prilike bolnim moškim in ženskam v tem mestu. Nujno Vas poziviljamo, da nu takoj vprašate ze svet. Ne čakajte odlašanje je nevarno.

ZA $1000.00 X-ŽARKOV SE RABI ZA PREISKAVO IN ZDRAVLJENJE

AKO STE BOLNI.

Pridite takoj in pustite se natanko preiskati po tem specialistu; potem bodete vedeli za Vašo pravo bolezen in ako morete ozdraveti. Njegov uspeh in dober glas je poslednja vestna preiskava in učenih metod, katerih se poslužuje v vsakem slučaju. Njegovi različni stroji, katere je nabral s vseh delov sveta, tvorijo najpopolnejši in najboljši urad v tem mestu. Tukaj morete najti mnogo čudodelnih strojev ki dosežejo svoj namen, ko vse drugo ni več pomagalo. Je vesano, kaka je Vaša bolezen; ako ozdravnik najda, da je ozdravljiva, se bodete prepričali, kakor hitro Vas prične zdraviti, da ste na potu boljšanja in stalnega zdravja. Zdravnik ne more Vašega težko prisluženega denarja, ako niste dosegli popolnega uspeha. Oglasite se pri njem in povejte mu svojo bolezen privatno in zaupno.

DOCTOR COWDRICK, Specialist

2047 East 9th Street 4th Floor Betw. Euclid & Prospect, Cleveland, O

Uradne ure: ob delavnikih od 9. ure zjutraj do 8. zvečer. Ob nedeljah od 10. do 1.

ČE VAS ZOBJE BOLE.

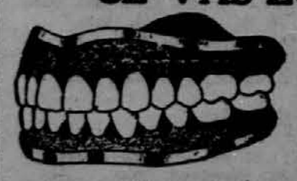

Ali ako potrebujete zobozdravniške pomoči, idite vselej k edinemu slovenskemu zobozdravniku v Pittsburghu in okolici. Naredi najboljše in za primerno ceno ter jamči. Zobe se dere brezplačno. Mi bomo pregledali vaše zobe in vam napravili proračun brezplačno.

Urad je odprt vsakdan od 8.30 zjutraj, do 9. ure zvečer. Ob nedeljah od 9. zjutraj do 5. ure popoldne.

THE UNION DENTISTS

202 Smithfield Street, drugo nadstropje, Pittsburgh, Pa.

Pazite na naš naslov.

PRIPOROČILO.

Rojakom v državi Kansas naznanjamo, da jih bo obiskal naš rojak

Mr. OTTO PEZDIR,

ki je pooblaščen pobirati naročnino za "Glas Naroda" in izdajati pravomočna potrdila. Cenjenim rojakom ga toplo priporočamo in upamo, da mu bodo šli na roko.

S spoštovanjem
Upravništvo "Glas Naroda".

HARMONIKE

sodist zakrižanskoli vrste izdelujem in popravljam po najnižjih cenah, a delo trpežno in zanesljivo. V popravo zanesljivo vsakdo pošlje, kar sem čez nad 15 let tukaj v tem poslu in sedaj v svojem lastnem domu. V popravek vzamem kranjske kakor vse druge harmonike ter računam po delu kakoršno bilo zahtev, brez nadaljnjega pomislaj.

JOHN WENZEL,
6017 East 62nd St., Cleveland, Ohio.

Iščem JOSIPA KALIČ in ANTONA BENČINA iz Novega Kota pri Prezidu in IVANA POJE iz Starega Kota. Prosim, če kdo ve za njih naslov, da mi ga javi, ali naj se pa sami oglasijo. Moj naslov je: Valentine Chop, Box 57, Cornerville, Ark.

Prosim rojake širom Amerike, ako kdo kaj ve o mojem bratu ANDREJU TEKAVEC, da mi sporoči, za kar mu bom zelo hvaležen. Čul sem, da se je nekje v Coloradi ponesrečil. Če pa sam čita, ga prosim, da se mi javi. — John Tekavec, 2257 Lasimer St., Denver, Colo.
(20-23—10)

Dr. LORENZ.

Jaz sem edini slovensko govoreči specialist moških bolezni v Pittsburghu, Pa.

Uradne ure: dnevno od 9. dopoldne do 8. ure zvečer. V petkih od 9. dopoldne do 2. popol. V nedeljo od 10 dop. do 2. popol.
DR. LORENZ,
specialist moških bolezni,
644 Penn Ave. II. nadst. na ulico,
Pittsburgh, Pa.

POZOR ROJAKI

Najuspešneje mazilo za ženske lase, kakor tudi za moške brke in brado. Od tega mazila zrastejo v 6tih tednih krasni gosti in dolgi lasje kakor tudi moškim krasni brki in brada in ne bodo odpadali in osiveli. Revmatizem, kostibol ali trganje v rokah, nogah in v križu, v osmih dneh popolnoma ozdravim, rane, opekline, bule,ture, kraste in grinte, potne noge, kurja očesa, ozebline v par dnevih popolnoma odstranim. Kdor bi moje zdravila brez uspeha rabil mu jamčim za $5.00. Pišite takoj po cenik, ki ga takoj pošljem zastonj.

Krasni šepni KOLEDAR za leto 1917 zastonj.

JAKOB WAHČIČ,
6702 Bonna Ave., Cleveland, Ohio.

NAZNANILO.

Cenjenim rojakom v Coloradi naznanjamo, da jih bo v kratkem obiskal naš zastopnik

Mr. Janko Pleško,

ki je pooblaščen sprejemati naročnino za "Glas Naroda" in izdajati tozadevna potrdila. On je pred leti že večkrat prepotoval države, v katerih so naši rojaki naseljeni in je povsod dobro poznan. Upati je, da mu bodo šli rojaki v vseh ozirih na roke, posebno ta, ker ima

MODERNO UREJENA

Tiskarna Glas Naroda

VSAKOVRSTNE TISKOVINE IZVRŠUJE PO NIZKIH CENAH.

DELO OKUSNO.

IZVRŠUJE PREVODE V DRUGE JEZIKE.

UNIJSKO ORGANIZIRANA.

POSEBNOST SO:

DRUŠTVENA PRAVILA, OKROŽNICE — PAMFLETE, CENIKI I. T. D.

VSA NAROČILA POŠLJITE NA:

Slovenic Publishing Co.,

82 Cortlandt St., New York, N. Y

Veliki vojni atlas

vojskujočih se evropskih držav in pa kolonijskih posestev vseh velesil.

Obsega 11 raznih zemljevidov.

CENA SAMO 25 CENTOV.

STENSKO MAPO CELE EVROPE $3.00.

VELIKO STENSKO MAPO, NA ENI STRANI ZEDINJENE DRŽAVE IN NA DRUGI PA CELI SVET, CENA $3.00.

ZEMLJEVID PRIMORSKE, KRANJSKE IN DALMACIJE Z MEJO AVSTRO-OGRSKE Z ITALIJO. — CENA JE 15 CENTOV.

Naročila in denar pošljite na:

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

CENIK KNJIG

katere ima v zalogi

Slovenic Publishing Company

82 CORTLANDT ST., NEW YORK, N. Y.

POUČNE KNJIGE:

Janov nemško-angleški tolmač, vezan	$—.50
Jerkvena zgodovina	$0.70
Domači zdravnik v hrvatskem jeziku	—.60
Hitri računar nemško-angl. ves.	—.40
Poljedelstvo	$—.50
Popolni nauk o čebelarstvu, vezan	$1.00
Sadjereja v pogovorih	—.25
Schimpffov nemško-slov. slovar	$1.25
Slov.-angleški in angl.-slov. slovar	$1.50
Trtna uš in trtoreja	$—.60
Umna živinoreja	—.50
Umni kletar	$—.50
Umni kmetovalec	$0.50
Veliki slovensko-angleški tolmač	$3.00
Zakoni in ukazi za Vojvodinjo Kranjsko	$—.30

SABAVNE IN RAZNE DRUGE KNJIGE:

Beli svoje sreče kovač	$0.50
Deli s človekom	$—.50
Fabiola	$0.50
Mikleova Zala	$—.50
Na krivih potih	—.50
Pegam in Lambergar	$—.30
Pod Robom Sl. Večernice	—.30
Slovenske novele in povesti	$—.50
Socializem	$—.15
Socijalna demokracija	$0.10
Trojka	$—.50
Vojna na Balkanu 13 zvez.	$1.00
Zgodovina c. in k. pešpolka št. 17 s slikami	$—.50
Življenje na avstr. dvoru ali Smrt cesarjeviča Rudolfa (Tragedija v Meyerlingu)	$—.75

RAZGLEDNICE:

Newyorške s cvetlicami, humoristične, božične, novoletne in velikonočne komad po	$—.02
ducat po	$0.20
Album mesta New Yorka s krasnimi slikami, mali	$0.25

ZEMLJEVIDI:

Avstro-Italijanska vojna mapa	$0.15
Avstro-ogrski velik vezan	$—.50
Celi svet mali	$—.10
Celi svet veliki	$—.25
Evrope, vezan	$—.50
Vojna stenska mapa	$3.00
Vojni atlas	$0.25
Zemljevidi: New York, Colorado, Illinois, Kansas, Montana, Ohio, Pennsylvania, Minnesota, Wisconsin, Wyoming in West Virginia in vseh drugih držav po	$—.30
Združenih držav mali	$—.10
Združenih držav veliki	$—.25
Združenih držav stenski na drugi strani pa celi svet	$3.00

Opomba: Naročilom je priložiti denarno vrednost, bodisi v gotovini, avstrijskih ali poštnih znamkah. Cena je pri vseh cenah že vračunana.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.